

Hoorzitting 10 april 2002. Conceptregeling aanvraag en vergelijkende toets commerciële radio-omroep.

Samenstelling commissie hoorzitting:

De heer mr. H. Y Kramer, ministerie van OCenW, hoofd directie MLB, voorzitter
De heer dr. G. Broesterhuizen, ministerie van Verkeer en Waterstaat, plv. DGTP
De heer J. Derksen, inspectie voor VenW
De heer mr. A. Holtgreffe, ministerie van OCenW, directie MLB
De heer mr. H. Hofenk, ministerie van OCenW, directie MLB
De heer mr. J. Stevens, ministerie van OCenW, directie MLB
Mevrouw mr. M. Theuerzeit, ministerie van VenW, DGTP
De heer A.C. Polak, ministerie van VenW, DGTP

Lijst aanwezige organisaties (conform opgave aan OCenW):

Belangenorganisaties:

NLCR: H. Baaij, D. Richards, J. Tiebosch, G. Vonk
VCR : M Banga
VVR : A van Boven (Midstad Radio), P. Winnubst (Hofstad Radio)

Overige deelnemers:

Advocatenkantoor Holland Van Gijzen: J. Andringa en Y. van Eck
YAM radio / IFM: J. Blom en R. Castricum
Nova Media Producties: M.R. Boorman en H van Meurs
NRG, de Nederlandse RadioGroep: Nieuws FM en Colorful Radio: M. Bosman, R. De Keijzer, C. Postmus en advocaat Annelies Jaggie (Boekel de Neree)
Radio AW BV Tamara, I. Botsen
Clifford chance LLP: vertegenwoordiger
Advocatenkantoor Houthof & Burema: J. Doelema
Radio London bv (Q The Beat)/ MAX FM: N. Don (advocaat), L.W. van der Meer
ID&T Radio bv: H.J.Breeman (advocaat), B. Meijer, M. de Winter
Kiss FM Amsterdam: E Hellendoorn
Radio Nationaal: R. Hendriks, M.J. Resink (advocaat), J van de Wilt
System FM: R. Hilvers
Veronica/ Kink FM: J. M. Hoogsteijn, W van der Meer de Walcheren, W van der Ven
Country FM: R. Kegel
Commerciële Radio Zuid Nederland BV: M.T. M. Koedooder (Kalff Katz & Koedooder Advocaten)
Fresh FM: J.A.M. van Oers, R.P. Wedel
Several Media VOF. Station: Magic FM, Niels Ockeloën,
Arrow Classic Rock Radio bv: A.J. OssendrijverVMZ i.o.: R. Poeze
BV Dutch AIMS: M.J. Rensink (advocaat)
Visie Marketing en Media: R.C. Schouten
Radio Royaal Regionaal: W.M.P. Vaassen, M.J. Rensink (advocaat)
Radio 10 FM: R van Dongen,
Radio.nl.

*Lijst spreker/ indieners van nota's, de met * gemerkten hebben op 10 april ook een tekst/ pleitnota ingediend:*

- * 1. De heer A.J. Ossendrijver, Arrow Classic Rock
- * 2. mr. MTM Koedooder (Kalff Katz & Koedooder Advocaten), Commerciële Omroep Zuid Nederland BV (programma XFM)
- * 3. mr. W.G.B. van de Ven, advocatenkantoor Allen & Overy voor Veronica en Kink FM.
- * 4. mr. Nicolet M. Don, advocatenkantoor Korvinus Abeln, Radio London/ Max FM /Q the Beat
- * 5. Niels Ockeloën, Several Media VOF. Station: Magic FM
- * 6. Paul Winnubst, Hofstad Radio (Den Haag) en secretaris van de VVR.
- * 7. Arjo Brongers, Eemland FM, Amersfoort.
- * 8. Arno van Boven. Midstad radio, Soest.
- * 9. mr. Johan van Oers, (Van Oers advocaten, Amsterdam) voor Fresh FM.
- * 10. De heer R.C. Schouten, Visie Marketing en Media, Tilburg
- * 11. De heer mr. Breeman (Loyens en Loeff advocaten), voor ID&T Radio BV, Amsterdam.

- 12. J. van de Wilt, Radio Nationaal
- * 13. Gero Vonk, secretaris NLCR
- * 14. Michel Garmann, Freez FM
- * 15. Martin Bosma, NRG, de Nederlandse Radiogroep: Nieuws FM en Colorful Radio.
- * 16. Ruud Poeze, Vereniging van Middengolfzenders in oprichting.
- * 17. Ruud Kegel van Country FM.

Agenda:

- 14.00 Opening door de voorzitter, de heer H.Y. Kramer
- 14.05 Korte toelichting op de conceptregeling door mr. H. Hofenk, voorzitter van de projectgroep toets zero-base.
- 14.15 Gelegenheid voor sprekers opmerkingen te maken en eventueel vragen te stellen over de criteria van de vergelijkende toets.
- 15.15 Pauze
- 15.20 Beantwoording vragen door de commissie
- 15.50 Rondvraag
- 16.00 Afsluiting.

Opening:

Voorzitter Harry Kramer heet aanwezigen van harte welkom. De voorzitter merkt op dat het voornemen om deze hoorzitting te houden, niet voortkomt uit een juridische verplichting, maar uit zorgvuldigheid over toe te passen criteria met betrekking tot toewijzing van frequenties. Daarover wil het departement zich graag laten informeren door de aanwezigen uit de sector. De voorzitter geeft voor de duidelijkheid nog eens aan dat de hoorzitting betrekking heeft op het document dat op internet is verschenen: 'Conceptregeling aanvraag en vergelijkende toets commerciële radio-omroep versie 4 april 2002'. Het gaat vandaag om de wijze waarop een aantal frequenties zouden moeten worden getoetst. De conceptregeling komt voort uit het kabinetsbesluit van 1 februari 2002. Een definitieve herverdeling van de daarin beschreven frequenties is daarin vooralsnog niet aan de orde. Het kabinetsbesluit van 1 februari 2002 impliceert tijdelijke verlenging met één jaar van vergunningen van zittende commerciële omroepinstellingen. De overige frequentieruimte wordt middels een vergelijkende toets uitgegeven. Aan die vergelijkende toets zijn al een aantal uitgangspunten verbonden, die tijdens de hoorzitting kort worden weergegeven.

Voor de landelijke commerciële radio zijn vergunningen voor FM en AM via de middengolf beschikbaar. Een vergunning heeft slechts betrekking op één kavel. Wat betreft niet-landelijke commerciële radio geldt een publieksbereik van maximaal 20 % Eventueel wordt –een adequaat financieel instrument toegepast. Dubbele distributie van programma's wordt niet langer toegestaan. De voorkeur gaat uit naar radiostations bij de toewijzing die actief zijn in een bepaalde regio, marktaandeel hebben opgebouwd en hebben geïnvesteerd in een radioprogramma op de kabel en de ether.

Nieuw uit te geven frequentiepakketten kunnen niet door zittende partijen en daaraan gelieerde partijen worden verworven. Daarbij merkt de voorzitter nog twee dingen op. Ten aanzien van de gelieerdheid: deze week wordt een regeling daarover gepubliceerd in de Staatscourant. Opmerkingen hierover, ook juridische zaken, kunnen aan het departement worden meegedeeld, maar deze gelieerdheid staat niet ter discussie op deze bijeenkomst. Hetzelfde geldt voor het financieel instrument. Voor de week om is zal het financieel instrument gepubliceerd worden en dan weet men welke prijzen gerekend zullen worden. Ook dat onderwerp staat niet ter discussie in deze hoorzitting. De conceptregeling zoals die nu voor ligt, zal worden uitgewerkt aan de hand van een aantal uitgangspunten, zoals reeds genoemd. Die zullen door de heer Hofenk nog eens worden toegelicht. Ook zal de heer Hofenk het tijdschema toelichten dat hierbij wordt gehanteerd. De voorzitter maakt enkele procedurele opmerkingen: sprekers wordt verzocht hun opmerkingen toe te spitsen op de regeling waarvan men kennis heeft kunnen nemen en in het bijzonder natuurlijk op de criteria die daarvoor worden gehanteerd.

Partijen worden uitgenodigd in ongeveer vier minuten te zeggen wat ze van de criteria vinden. Dat zullen ongeveer 15 partijen zijn. Het gaat erom een beeld te krijgen wat partijen willen.

Aanvullend schriftelijk materiaal kan ingeleverd worden bij het departement. De aanwezigen ontvangen begin volgende week een conceptverslag voor commentaar, daarna wordt het verslag door het departement vastgesteld. Vervolgens worden aanwezigen op de hoogte gebracht van het vastgestelde verslag.

De niet-zittende partijen zullen eerst het woord krijgen, daarna de partijen die wel over een AM-frequentie beschikken, maar toch geïnteresseerd zijn in een FM frequentie. In derde instantie komen partijen aan het woord die verder nog wat willen opmerken.

Desgevraagd blijken er geen opmerkingen te zijn over de door de voorzitter voorgestelde procedure.

Korte toelichting op de conceptregeling door mr. H. Hofenk, voorzitter van de projectgroep toets zero-base:
Allereerst maakt Hofenk een opmerking over het **tijdpad**. Een dezer dagen zal de regeling Financieel Instrument worden gepubliceerd in de Staatscourant en tevens de regeling betreffende gelieerdheid. De regeling die nu in concept besproken wordt, zal de eerste helft mei, uiterlijk op 15 mei in de Staatscourant verschijnen. Rond diezelfde tijd zal ook een regeling rond gebruik van FM-frequenties gepubliceerd worden. Dat betreft het verbod op het hebben van meer dan een FM-frequentie. Op niet-landelijk niveau zal die bepaling niet zo strikt gehanteerd worden.

De definitieve bekendmaking van de toets zal nog gepubliceerd worden, er is een vooraankondiging gedaan in februari, maar dat is niet de officiële bekendmaking. Die komt begin mei. En kort daarna zal dan de aanvraagprocedure voor de partijen die zich willen laten toetsen om voor frequentieruimte in aanmerking te komen, van start kunnen gaan. De bedoeling is de procedure afgerond te hebben rond medio juli. Omstreeks die tijd zal ook bekend gemaakt kunnen worden wie wel of niet in de prijzen zijn gevallen. Formele afwikkeling van de procedure zal voor 1 september moeten plaatsvinden en de vergunningverlening zal na de bekendmaking van de winners en verliezers in de loop van juli en augustus zijn beslag kunnen krijgen. Gepoogd wordt zoveel mogelijk partijen blij te maken met frequenties die nu beschikbaar zijn om uitgegeven te worden, FM of AM.

Dan volgt een korte **toelichting over de regeling** die deelnemers hebben kunnen downloaden via internet. Hofenk beveelt aan het commentaar te lezen op deze conceptregeling zoals vermeld in een artikel op de site van Radiowereld: www.radiowereld.nl: een goede bijdrage in begrijpelijke taal.

Het hart van de regeling staat in de artikelen 24 en 25. Daar gaat het vandaag voornamelijk over. Daarin staan de criteria die het departement denkt te gaan hanteren de bij uitvoering van de toets. Al hetgeen daarvoor in de regeling staat betreft een aantal formele eisen waaraan aanvragers moeten voldoen wil men toegelaten worden tot de toets. De artikelen die direct voorafgaan aan de artikelen 24 en 25 zijn interessant vanwege de opmerkingen over voorkeur van aanvragers voor een bepaald kavel. Die vandaag toelichten is te ingewikkeld. Maar vragen daarover worden -indien mogelijk- wel beantwoord. Essentie van dat voorkeursysteem is het zo in te richten dat de partijen die het best uit de bus komen ook de door hen meest gewenste kavel of meeste gewenste kavels kunnen verwerven. Het is van belang voor het niet-landelijk niveau waar combinaties kunnen worden gemaakt.

Wat betreft de criteria voor landelijk en niet-landelijke commerciële radiozenders: die zijn vrijwel hetzelfde. De landelijke omroepen. Uitgangspunt van de regeling, zoals ook in de brief van het kabinet aan de kamer is geschreven in februari is: radiostations zo snel mogelijk in de lucht te krijgen. Het gaat dan om partijen, vergelijkbaar met deelnemende partijen aan een eerdere toets: de doos 2, die reeds of in verregaande mate actief zijn. Daarvan nemen we aan dat die het snelst de ether in kunnen. Omdat een snelle start uitgangspunt is worden zogenaamde activiteitsregels gehanteerd. Deze toets is geen zogenaamde 'beautycontest', maar een bedrijfseconomische toets. Het eerste criterium is dat men daadwerkelijk uitzendt gedurende een onafgebroken bepaalde periode: zes maanden voorafgaand aan 1 april 2002. Is er een gegadigde die het beste scoort op dat criterium, dan is de frequentie vergeven. Zijn er meerdere partijen dan wordt de score op het volgende criterium, een treetje lager op de trap, gehanteerd. Dat is dan het marktaandeel wat men heeft weten te verwerven over diezelfde periode van een half jaar. Als dat nog geen uitkomst biedt dan wordt gekeken naar de reclame-inkomsten over dezelfde periode. Biedt ook dat nog geen uitkomst dan wordt gekeken naar de tijd dat men actief is als radiostation. Vervolgens naar de meest gedane investeringen. Bij echte nieuwkomers die nog niet actief zijn, wordt er niet naar het verleden maar naar de toekomst gekeken: het bedrijfsplan. Daarbij is sprake van wat meer subjectieve wegingselementen, omdat bedrijfsplannen niet helemaal goed met elkaar vergelijkbaar zullen zijn. Dat stelt hoge eisen aan de kwaliteit van het bedrijfsplan, dat een beeld moet geven hoe succesvol men zou kunnen zijn in de toekomst. Komen we er dan nog niet uit, dan wordt er geloot, dat doet de notaris.

Voor niet-landelijke commerciële radiostations gelden dezelfde criteria, maar gaat er aan de beoordeling nog een fase vooraf. Bij niet-landelijke commerciële radiostations gaat het erom, -er is een strikte scheiding tussen landelijke en niet-landelijke stations-, dat partijen regionaal actief zijn. Het eerst aan bod komen partijen die in de betreffende regio binnen de daarbij behorende frequentie actief zijn. Zijn die er niet dan wordt gekeken naar de aanpalende gebieden: in eerste instantie het Cebucogebied. Vervolgens naar de aanpalende Cebucogebieden. Is dan nog geen beslissing gevallen dan mogen zenders die in een uithoek van het frequentiegebied actief zijn ook meedingen. Vervolgens vindt weer beoordeling plaats op grond van dezelfde criteria die ook voor de

landelijke commerciële omroepen gelden: een onafgebroken periode van uitzenden, marktaandeel, et cetera. Totdat een gekwalificeerde kandidaat is gevonden. Dat is in een nutshell het in dit concept ontwikkelde model. Ontwikkeling gebeurde in samenwerking met externe deskundigen. Gezien de beperkte tijd hebben we ons laten adviseren door een tweetal externe instanties, namelijk TNO /STB onder leiding van professor Paul Rutten en professor Maarten Janssen van de Erasmusuniversiteit Rotterdam.

De voorzitter herhaalt de procedure: die vragen die de kern van de materie betreffen worden na de pauze beantwoord. De voorzitter deelt mede dat Golfbreker Radio 97.8 FM schriftelijk heeft gereageerd omdat vertegenwoordigers van het station vandaag niet aanwezig kunnen zijn; de brief wordt meegenomen met de andere stukken. Elke spreker krijgt vier tot vijf minuten spreektijd.

Gelegenheid voor sprekers opmerkingen te maken en eventueel vragen te stellen over de criteria van de vergelijkende toets.

Hieronder een zo letterlijk mogelijke weergave van de redevoeringen:

1. Ad Ossendrijver van Arrow Classic Rock.

‘Ik wil een aantal bemerkingen plaatsen en bezwaren kenbaar maken naar aanleiding van de Conceptregeling aanvraag en vergelijkende toets commerciële omroep, versie 4 april 2002.

Artikel 1, definitie g. Het gebruik van een frequentie of samenspel daarvan, wordt toegekend middels een verlenging dan wel een vergelijkende toets. Dit betekent in onze beleving, dat bij landelijke commerciële omroepen, waarvan de nu in gebruik zijnde FM-frequenties worden verlengd, niet additioneel frequenties worden verleend indien dit frequenties betreffen die niet door single of naar single frequentie technieken aan de huidige kernfrequentie zijn gerelateerd. Immer ook aan regionale commerciële omroepen met FM wordt dit niet toegestaan.

Ten aanzien van de dubbele bedekking. Hoewel dat uit de conceptregeling wel kan worden begrepen, maar niet waterdicht is, willen wij hier nader benadrukken dat partijen, dus bestaande partijen en nieuwkomers op de FM, op het punt van dubbele bedekking gelijk worden behandeld. Dit geldt dus voor Arrow, maar ook voor Radio 10 (met FM en AM), Business News Radio met FM (via Jazz Radio) en AM via AM Nieuws Beheer BV. In verband met de dubbele bedekking geldt er voor Arrow een relevant punt, namelijk een correcte uitvoering van motie Wagenaar, nummer 94 van 14 maart 2002. Deze behelst dat door overheidsbemiddeling de twee FM-pakketten voor nieuwkomers per 1 september 2002 gereed zijn. Indien Arrow Classic Rock een FM-pakket verwerft, en die kans is groot, wil zij de AM 828 niet verlaten voordat de FM volledig in gebruik kan worden genomen. De in de toelichting op de regeling opgenomen passage dat het optredende vertragende effect meer dan gecompenseerd wordt door het voordeel van een start op FM is lariekoek. Indien een radiozender voor bepaalde tijd uit de ether gaat is dit onacceptabel. Dit kost luisteraars. Het voordeel van een nieuw FM-pakket voor een jaar is beperkt. De zender, dus Arrow, is deels haar luisteraars kwijt en moet deze vervolgens weer terug zien te winnen met het communiceren van de nieuwe FM-frequenties en zal hier dan in minder dan een jaar tijd de resultaten en kostendekking van terug moeten zien. Arrow Classic Rock verzoekt derhalve om een zonodige uitzonderingspositie met betrekking tot de termijn waarop de AM 828 door haar moet worden vrijgemaakt. Dit temeer omdat de overheid de ingebruikstellingsdatum van 1 september zelf in de hand heeft. Zij kan nu reeds met de technische providers afspraken maken over inbedrijfstelling van de twee nieuwe FM-pakketten, zoals de kamer in motie Wagenaar nummer 94 heeft verzocht.

Verbondenheid. Artikel 15. Waar overigens een aantal taal- of typefouten in staan. 2002 moet zijn 2003. En lid 1 verhoudt zich niet tot lid 3. Maar goed, verder het volgende. Arrow maakt bezwaar tegen elke toetsing op verbondenheid. Arrow is van oordeel dat aanvragers van FM-frequenties in het kader van de vergelijkende toetsprocedure niet in een nadeliger positie dienen te verkeren dan de huidige vergunninghouders van FM-frequenties voor landelijke omroepen, waarvoor de vergunningen zullen worden verlengd.

Arrow beroept zich wat dat betreft op de gelijkheidsbeginsel, waarbij nog kan worden aangetekend, dat het om een korte periode van een jaar gaat en tot de onderhavige vergelijkende toetsprocedure wel op zeer korte termijn is besloten.

Het bepaalde in artikel 82 f, lid 3, van de Mediawet en artikel 53 c, lid 2, van het Mediabesluit bieden dan ook de mogelijkheid, dat bij regeling van de staatssecretaris wordt bepaald dat in afwijking van artikel 82 f, 1e lid, van de Mediawet voor de uitzending van de radioprogramma's van eenzelfde instelling (voor zover daarvan op grond van artikel 53 c, 1e lid, Mediabesluit sprake is), maar daarover krijgen we nog nadere informatie, meer frequentieruimte mag worden gebruikt dan één FM-frequentie of FM-pakket.

De mogelijkheid van deze afwijking van artikel 82 f, 1e lid, van de Mediawet, zou te meer voor Arrow moeten gelden, omdat Arrow geen nieuwkomer is en reeds beschikt over een AM-frequentie en deze ook nog eens moet inleveren, indien zij zou gaan beschikken over FM-frequenties.

Ten aanzien van artikel 24. Bij dit artikel vindt Arrow het rechtvaardig een eerste selectie criterium toe te voegen, namelijk een voorrangpositie voor partijen die bij de voorgaande tijdelijke verdeling, eind 1997, zijn afgevallen louter en alleen omdat er geen FM-frequenties meer beschikbaar waren. Zo eindigde Arrow destijds op de 8e plaats. Voorwaarde vinden wij wel dat deze partijen wel al die tijd hebben uitgezonden via de hun toegekende AM-frequentie. Deze positie van Arrow rechtvaardigt als oudgediende in onze ogen tevens een langere termijn waarover het marktaandeel wordt getoetst en vergeleken. In artikel 24 staat: tenminste zes kalendermaanden. Dit zouden wij willen verlengen tot een periode van tenminste een jaar. Er is nog een ander element dat een langere periode rechtvaardigt, namelijk de onnauwkeurigheid van de luistercijfers. De onnauwkeurigheidsmarges bij bijvoorbeeld marktaandelen onder de 1 ½ % zijn al meer dan 30%. Deze onnauwkeurigheid neemt af naarmate de marktaandelen groter zijn. We zullen u daar separaat nader over informeren. Daarom pleiten wij ervoor in geval de marktaandelen van radiozenders dicht bij elkaar zitten, het weekbereik de doorslag moet geven. Immers reden van een vergelijking van marktaandelen is een vergelijking van populariteit van de betreffende radiozenders onder de Nederlandse bevolking. Juist het weekbereik is hiervoor een goede maatstaf, omdat hiermee het aantal verschillende personen dat per week naar een zender luistert wordt weergegeven.

Artikel 24, lid 5. Betere beschrijving van 'actief' zijn.

Het aantal kabelaan sluiting dat een landelijke radiozender bereikt, dient ook in de vergelijkende toets te worden opgenomen. Dat geeft nu juist de gewenstheid van een radiozender aan omdat de Programmaraden ook aanbieders van radioprogramma's vergelijken.

Ook willen wij bepleiten dat er uiteindelijk bij geen onderscheid tussen aanvragers, niet wordt geloot, maar dat een vrijwillig bod de doorslag geeft. De aanvrager heeft dan nog enigszins zijn eigen lot in eigen hand.

Nog een aantal vragen over het financieel instrument, de verbondenheid en uitvoering van de motie Wagenaar. Over de eerste twee is al wat gezegd, over de motie nog niet, daar zou ik graag wat over willen horen.'

2. Mevrouw M.T.M. Koedooder namens XFM.

'De door mij vandaag vertegenwoordigde niet-landelijke radio-omroep Commerciële Radio Zuid-Nederland BV brengt in de programma's Limburg en Noord-Brabant het programma XFM. Het programma is gericht op jongeren en wordt momenteel via zo'n 1 miljoen kabelaan sluitingen verspreid. XFM heeft de conceptregeling bestudeerd en heeft begrepen dat de criteria zodanig zijn gekozen dat de uitkomst van de selectie vanzelfsprekend de aanvrager zal zijn, welke het beste de te verdelen kavel zo snel mogelijk in gebruik zal kunnen nemen.

XFM zal hierna over twee artikelen een opmerking maken: artikel 20 en artikel 15. Om met dat laatste te beginnen: u heeft gezegd dat we daar eigenlijk niet over mogen beginnen, omdat dat gaat over de gelieerheid. Maar we mogen het wel over de regeling hebben, en dit onderwerp is toch als artikel 15 opgenomen in de regeling, dus ik verzoek u toch om dit even aan te horen. XFM is gebleken, dat in de Staatscourant nog een mededeling dient te worden gepubliceerd omtrent de procedure van de toets van onderlinge verbondenheid. U gaf al aan dat dat deze week of volgende week zal komen. Dus het toetsingskader zelf weten we op dit moment nog niet, wel zal met name worden getoetst of een aanvraag in strijd dreigt te komen met het gestelde in artikel 82 f van de Mediawet. XFM vraagt zich daarbij af wie die toetsing zal gaan verrichten. Is dat het ministerie of het Commissariaat voor de media? XFM wenst in dit verband op te merken dat de Commissie Mediaconcentraties destijds in haar adviezen van 15 februari en 2 maart 1999 heeft aangegeven dat de bepalingen van artikel 82 f, Mediawet en 53 c, Mediabesluit niet voldoende juridisch waterdicht zijn. De commissie heeft destijds dan ook aanpassing van het wettelijke kader aanbevolen. Het kabinet heeft daarop aangegeven dat zij van mening is dat de bepalingen wel degelijk afdoende zijn in juridisch opzicht en dat het bij deze artikelen niet alleen gaat om de feitelijke eigendommen, maar ook om directe of indirecte zeggenschap of feitelijke invloed in andere instellingen. Er dient volgens het kabinet te worden uitgegaan van een criterium waarbij de mate van invloed op het beleid van een instelling bepalend is. Dat zijn echter nogal vage uitdrukkingen. In de onlangs verschenen rapportage Mediaconcentraties in beeld van het commissariaat wordt al evenmin nadere uitleg gegeven aan artikel 82 f en 53 c. Wel wordt daarin opgemerkt dat de artikelen niet gelden voor het gebruik van frequenties krachtens machtigingen die reeds voor het tijdstip van inwerkingtreding van het artikel, dat is 1 september 1997, waren verleend. Ontstaat hierdoor dan geen rechtsongelijkheid tussen landelijke en niet-landelijke commerciële aanbieders van programma's? Immers alle niet-landelijke machtigingen konden pas na 1 september 1997 worden verstrekt. Gegeven het feit dat het kabinet destijds tevens heeft aangegeven dat zij het samengaan van niet-landelijke commerciële omroepen niet zou toestaan, maar samenwerking juist wél teneinde de ontwikkeling van niet-landelijke omroepen te verbeteren, verneemt XFM graag tijdig van de staatssecretaris wat er nu precies wel en niet zal mogen als het gaat om onderlinge relaties

van niet-landelijke commerciële omroepen. Met 'tijdig' doelt XFM daarbij op: ruim voor de datum waarop aanvragen gedaan zullen kunnen worden. Immers, alleen op deze wijze is een betreffende aanvrager alsnog in staat om te voorkomen dat diens aanvraag wegens te grote onderlinge verbondenheid zal sneuvelen. XFM heeft dus uitdrukkelijk bezwaar tegen het thans in de regeling opgenomen artikel 15, waaruit blijkt dat een aanvrager, waarvan pas na indiening van de aanvraag wordt besloten dat deze te veel met een andere aanvrager is verbonden als bedoeld als in het artikel 53 c, 1e lid onder a. en b. van het Mediabesluit, slechts de keuze is voorbehouden om te bepalen welke aanvraag in behandeling dient te blijven en welke wordt ingetrokken. De staatssecretaris ontnemt daarmee onder meer- zonder enige reden- aan huidige ondernemingen de mogelijkheid om hun wellicht thans te grote aandeel in een omroeporganisatie te verkopen of anderszins tijdig maatregelen te treffen opdat ondernemingen niet langer aan elkaar gelieerd zijn en alsnog allebei een aanvraag kunnen indienen. De tijd tussen de toets van onderlinge verbondenheid enerzijds en het indienen van een aanvraag anderzijds dient dus voldoende ruim te zijn voor een onderneming om eventuele aanpassende maatregelen te kunnen treffen.

Dat wat artikel 15 betreft. Wat betreft artikel 25. Uit artikel 25, lid 1 blijkt dat primair zal worden onderzocht of een aanvrager voor een specifieke kavel 'binnen het demografisch bereik van de aangaande kavel een eigen radioprogramma in de ether of via een omroepnetwerk uitzendt en gedurende een ononderbroken periode van tenminste zes kalendermaanden onmiddellijk voorafgaand aan 1 april 2002 heeft uitgezonden'. Het gaat dus primair om het 'actief zijn' in de regio van de kavel. Uit artikel 25, lid 2 blijkt dat bij het ontbreken van een aanvrager die uitzendingen verricht in het gebied van de kavel en wel voor 1 oktober 2001, een ruimer gebied, te weten het Cebuco-gebied, wordt genomen teneinde de beste aanvrager te selecteren. De aanvrager uit het Cebuco-gebied dient eveneens uitzendingen te verzorgen voor 1 oktober 2001.

XFM heeft ook gezien dat met name de kwaliteit en de voorkeur van de aanvrager blijkens de toelichting op de criteria in het kader van een vergelijkende toets dienen te prevaleren. Ook heeft XFM in vele voorafgaande stukken over de verdeling van etherfrequenties voor radio kunnen lezen dat met name de door aanbieders gepleegde investeringen in een regio dienen te worden beloond middels het verlenen van een vergunning in het kader van een vergelijkende toets. Bovendien dient blijkens de toelichting rekening te worden gehouden met het regiogebonden karakter van de te verdelen kavels en aldus, met aanvragers welke het best in staat zijn om het kavel snel in gebruik te nemen. Deze uitgangspunten verhouden zich in de zienswijze van XFM echter niet tot de genoemde criteria.

XFM is van mening dat de gekozen periode van zes maanden en de datum van 1 april 2002 arbitrair is en te strikt. Ik heb dan ook geen motivering aangetroffen voor de keuze van de periode van zowel de zes maanden als de datum van 1 april 2002. XFM wil er hierbij voor pleiten om -in het geval van niet-landelijke commerciële radio- na artikel 25, lid 1 maar voor artikel 25, lid 2 een artikel toe te voegen, en wel zodanig dat degene die in het gebied van de kavel na 1 oktober 2001, maar voor de publicatiedatum van het kabinetsstandpunt in de Staatscourant, dat is 8 februari 2002, uitzendingen heeft verzorgd, alsnog voorrang krijgt boven degene die in het ruimere Cebuco-gebied waarin de kavel is gelegen uitzendingen heeft gepleegd voor 1 oktober 2002. Het gaat de staatssecretaris immers primair om het 'actief zijn' in het gebied van de aangevraagde kavel en om het belonen van gepleegde investeringen in dat gebied. Op deze wijze wordt afdoende voorkomen dat aanvragers in aanmerking komen voor niet-landelijke kavels welke pas zijn gestart met uitzenden in de betreffende regio nadat bekend is geworden dat er alsnog een vergelijkende toets in plaats van een veiling van etherfrequenties zal komen. Door een dergelijke aanpassing in de regeling op te nemen, komt een aanvrager die investeringen heeft gedaan in het gebied van de kavel en inmiddels geruime tijd een programma uitzendt in het gebied van de kavel -zoals XFM- eerder in aanmerking voor een vergunning dan een aanvrager buiten het gebied van de kavel of uit een aangrenzend Cebuco-gebied, welke voorheen geen interesse had en geen investeringen heeft gedaan in het gebied van de kavel. Daar wilde ik het bij laten.'

3. Mevrouw W.G.B. van de Ven namens Veronica en Kink FM

'Allereerst wil ik een vraag stellen over de positie van de huidige vergunninghouders van FM-frequenties. Ik weet dat dat in het eerste opzicht niet ter discussie staat, maar ik zou graag willen weten of de huidige FM-frequentiehouders al een aanvraag hebben ingediend voor de verlening van hun vergunning. Ik vraag dat, omdat in artikel 9 van het frequentiebesluit is bepaald dat dat een jaar van tevoren zou moeten gebeuren, minimaal. U voelt wel waar ik naartoe wil, als dat niet gebeurt zal dat betekenen dat die frequenties als opgegeven moeten worden beschouwd en mee zouden moeten doen in de huidige verdeling.

Dan gaat mijn commentaar verder met name over artikel 24. Ik zou de vraag willen stellen waarom is gekozen voor de wegstreepmethode, zoals ik dat dan maar noem. Evengoed had gekozen kunnen worden voor een cumulatieve weging van de diverse criteria. Ik verwacht ook dat we vanmiddag een enorme discussie zullen krijgen over de rangorde van de betreffende criteria, je had ze evengoed naast elkaar kunnen zetten en iedere partij een score kunnen toekennen voor het betreffende criterium, waarna de eindscore bepaalt welke twee

partijen uiteindelijk de vergunning zouden kunnen krijgen. Dat is mijn suggestie, waarop ik graag uw reactie verneem.

De derde vraag gaat over het marktaandeel dat in de selectiecriteria wordt genoemd. Daar heb ik een vraag over die in twee delen uiteenvalt. Ten eerste zou ik willen weten hoe dat marktaandeel is bepaald, welke criteria daarbij zijn gehanteerd. We weten nu al dat er een marktonderzoek heeft plaatsgevonden. En als ik goed ben geïnformeerd zijn daarbij drie partijen betrokken geweest: twee AM-vergunninghouders en Kink FM, die via de kabel uitzendt. En de vraag rijst dan ook hoe de betrokken bewindslieden een keuze willen maken tussen alle partijen, als een groot deel niet betrokken is geweest in dat marktonderzoek. En bovendien zou ik willen opmerken, dat in het onderzoek dat is uitgevoerd, heel duidelijk de huidige AM-vergunninghouders voor wat betreft hun marktaandeel voordeel hebben ten opzichte van Kink FM, die natuurlijk niet over een AM-frequentie beschikt en daardoor per definitie een kleiner marktaandeel heeft. Dat betekent dat de keuze, als dit onderzoek wordt gehanteerd, al op voorhand vastligt en dat lijkt me een geval van vooringenomenheid, wat de Tw en het Fb niet toestaat en wat overigens ook de Algemene wet bestuursrecht in het algemeen verbiedt.

Dan een vraag over de reclame-opbrengsten. Daar kan ik eigenlijk heel kort over zijn: ook dat is een criterium wat zeker tot discussie zal leiden, omdat het een moeilijk bepaalbaar criterium is en ook aan snelle verandering onderhevig is. Bovendien geldt voor partijen als Kink FM, dat zij eigenlijk niet zijn aangewezen op overwegend reclameopbrengsten, omdat zij gefinancierd worden binnen een vennootschapsrechtelijke constructie waarbij zij terug kunnen vallen op -in dit geval Veronica - als beherend venoot. Dat betekent dus dat Kink FM een uitermate -ik denk dat dat inmiddels ook wel bekend is- financieel gezonde partij is- en reclame-opbrengst zou dan een onterecht criterium zijn, althans Kink FM ten onrechte buiten de race plaatsen. Dan verder nog het zes maanden-criterium. Er wordt als eerste criterium van selectie aangegeven dat er zes maanden onafgebroken uitgezonden moet zijn, voorafgaand aan 1 april. Wij denken dat dat criterium geen recht doet aan het uitgangspunt van de hele vergelijkende toets, namelijk dat men zo snel mogelijk een radiostation in de lucht wil hebben. Dat criterium zou dan ook moeten vervallen. Het criterium is met name voor Veronica onredelijk, omdat Veronica zonder meer een partij is die van naam en faam bekend is en op basis van dit criterium eigenlijk op voorhand al buiten de boot zou vallen. Terwijl ze heel goed in staat is om op korte termijn een radiostation in de lucht te brengen.

Dan heb ik nog twee korte vragen over artikel 9. Daar wordt aangegeven dat een keuze moet worden gemaakt in de aanvraag tussen landelijk en niet-landelijke frequenties. De vraag is waarom dat gebeurt, waarom wordt met andere woorden de mogelijkheid uitgesloten om in een aanvraag een voorkeur aan te geven voor bijvoorbeeld primair een landelijk en subsidiair een niet-landelijke frequentie. Ik lees geen motivering van die keus in de toelichting. En ik zie ook dat bestaande vergunninghouders in artikel 4 van de regeling wel de mogelijkheid hebben om mee te dingen naar een FM-frequentie. En als ze die verkrijgen uiteraard hun AM- frequentie moeten opgeven, maar dat betekent wel dat AM-vergunninghouders op twee paarden mogen gokken en anderen nieuwkomers dat niet mogen doen. En ook dat lijkt me onredelijk.

Tot slot een punt over de verbondenheid van de aanvragers. We zouden het daar niet over hebben, hoe dat beoordeeld wordt. Daar ga ik het dan ook niet over hebben, maar ik heb wel gezien in artikel 15 dat er een regeling is getroffen om de aanvraag van nieuwkomers die aan elkaar gelieerd zijn in ieder geval tot één aanvraag terug te brengen. Er moet een keuze worden gemaakt. Dat lijkt me een goede regeling inderdaad voor echte nieuwkomers, maar gaat het om een nieuwkomer die gelieerd is aan een bestaande vergunninghouder dan zijn er niet twee aanvragen ingediend en dan kan er dus ook geen keuze worden gemaakt, laat staan een loting plaatsvinden. Dus ik vraag me af hoe dat probleem opgelost zou moeten worden en ik zal alvast mijn antwoord geven. Ik denk dat er een extra ontvankelijkheidseis of wel extra afwijzingsgrond aan artikel 11 respectievelijk artikel 16 zou moeten worden toegevoegd.'

4. Mevrouw N.M. Don, namens Radio London BV, Q the beat en MAX FM:

'Ik zal eerst namens Radion London spreken.

In artikel 15 is de verwijzing naar het 2e en 3e lid onjuist. Dat is een formeel puntje. Voorts is het voor cliënte onduidelijk wat de sanctie is indien de aanvraag is verbonden aan die zittende vergunninghouder. Wat gebeurt daarmee? Ook Radio London BV pleit er in dat geval voor, dat de aanvraag niet ontvankelijk dient te worden verklaard of dat de aanvraag dient te worden afgewezen.

Dan kom ik toe aan artikel 18, lid 2 sub b en dat is in het bijzonder voor Radio London BV van belang. In dit artikel is bepaald dat aan de aanvrager geen surseance van betaling mag zijn verleend. Radio London kan zich met de inhoud daarvan niet verenigen. Zoals u wellicht bekend is, is aan Radio London in 2000 surseance verleend. De verwachting is evenwel, dat in verband met een aan te bieden akkoord binnen afzienbare tijd, maximaal drie maanden, -dat is ook in overleg met de bewindvoerder-, de surseance zal zijn opgeheven. Dat is geruime tijd voordat conform de thans te verdelen vergunningen mag worden uitgezonden. Cliënte meent dan ook dat de onderhavige voorwaarde in die zin moet worden aangepast, dat op het moment dat de

uitzendvergunning in gaat, en de verwachting is dat dat per 1 september 2002 zal zijn, de vergunninghouder niet in surseance van betaling mag verkeren.

In dit kader wil ik ook nog even wijzen op de inhoud van bijlage 4, waarin onder het kopje A.1 Natuurlijke personen lid 5, want daarin staat namelijk vermeld dat als de aanvrager onder curatele is gesteld, wat vergelijkbaar is met een surseance bij een vennootschap, hij schriftelijk toestemming van zijn curator moet hebben om handelingen te verrichten om een vergunning te krijgen. Cliënte beschikt over een toestemming van haar bewindvoerder. Zij begrijpt derhalve dan ook niet, en zij heeft bijna het vermoeden dat opzet in het spel is, waarom deze regeling voor natuurlijke personen afwijkt ten opzichte van die van rechtspersonen. Dit dient te worden aangepast.

Ik ga toe naar artikel 24, lid.’

De voorzitter onderbreekt en vraagt toelichting over de vermeende samenspanning. Waaraan denkt Radio London, welke samenspanning zou daarachter kunnen zitten?

‘Het is opvallend dat het er bij de natuurlijke personen wel in staat, maar bij de rechtspersonen niet. Cliënte heeft daar haar vermoedens over, zeker omdat bij het onderzoek bepaalde partijen zijn betrokken en cliënte niet. Het is niet altijd zuivere koffie zoals dit dossier wordt behandeld.

Artikel 24 lid 1, in dit artikel is bepaald dat alleen aanvragers voor een frequentie in aanmerking komen, die zes maanden voorafgaand aan 1 april onafgebroken hebben uitgezonden. Cliënte kan niet akkoord gaan met deze bepaling, temeer niet omdat de achterliggende gedachte is dat een aanvrager zo snel mogelijk in de ether moet kunnen komen. Cliënte zendt al sinds 1995 radioprogramma Q the Beat uit. In eerste instantie op de kabel, en vanaf 1 januari 1998 via AM. Gezien de toezegging van de staatssecretaris dat er een veiling zou komen heeft cliënte begin 2000 aanzienlijke investeringen gedaan, diskjockeys aangetrokken, een complete productie- en redactiestaf ingehuurd om op die manier een volwaardig programma te hebben. Vervolgens bleek het allemaal weer niet te gaan zoals verwacht, waardoor uiteindelijk cliënte genoodzaakt is geweest om per 11 december 2001 haar uitzendingen stil te leggen en op te schorten in afwachting van wat dan uiteindelijk wel de definitieve besluitvorming zou brengen. Op dit moment is dat duidelijk. Cliënte heeft vanaf 25 maart 2002 haar uitzendingen hervat en is dan ook wel degelijk in staat een programma te maken en daarmee ook meteen op het moment dat ze een vergunning krijgt in de lucht te gaan. Cliënte pleit ervoor dat de voorwaarde wordt veranderd in die zin dat de aanvrager op 1 april 2002 moet uitzenden dan wel dat er rekening moet worden gehouden met de uitzendgeschiedenis van de aanvrager en dat dat per geval moet worden bekeken.

De artikelen 3, 4 en 6. Ook daarin wordt weer de link gelegd met de zes maanden-koppeling. Het is cliënte onduidelijk waarop de ononderbroken periode van zes maanden is gebaseerd. Cliënte meent dat per aanvrager een representatieve periode in acht moet worden genomen. Voorts, mocht worden geconstateerd dat de uitzendingen van de aanvrager zijn onderbroken, dan dient de reden hiervan nader te worden onderzocht. Het kan in ieder geval niet zo zijn dat iedere onderbreking direct een aanvrager buiten de boot doet vallen.

Dan kom ik op het punt marktaandeel. Cliënte heeft haar twijfels over de wijze waarop het marktaandeel getoetst gaat worden. Daar is niets over vermeld in de conceptregeling, noch in de toelichting. Voor cliënte is het van belang dat er rekening wordt gehouden met een doelgroep waarop iedere uitzending zich richt. Er zijn bijvoorbeeld feiten bekend over marktaandelen die zijn gebaseerd op het CLO. In het CLO wordt geen rekening gehouden met de doelgroep van cliënte, omdat dat onderzoek zich namelijk richt op de eenheidsworst van 20 tot 46-jarigen. Cliënte meent dat, als met de doelgroep geen rekening mee wordt gehouden, het hele marktaandeelcriterium dient te worden geschrapt. Ze wil er ook op wijzen dat bijvoorbeeld Radio Nationaal en Radio 192 naast hun eigen licentie ook uitzenden via (buitenlandse) licenties. Voor Radio Nationaal gebeurt dat via Merlin en voor Radio 192 via de Achterhoekse Mediagroep. Met de winsten en het marktaandeel dat met deze uitzendingen wordt bereikt mag volgens cliënte geen rekening worden gehouden. Dat zelfde argument geldt ook voor de advertentie-inkomsten. Ook daar dient rekening te worden gehouden met de doelgroep van cliënte.

Artikel 24, lid 5. Ook in dit artikel dient het woord ononderbroken te worden verwijderd. Voor de rest wenst cliënte nog opgenomen te zien dat inspanningen in het verleden die zien op het verkrijgen van een landelijke FM vergunning worden meegenomen bij de criteria en toedeling. Cliënte is al sinds 1997 bezig een landelijke FM vergunning te verkrijgen en de enige reden waarom zij nog niet een FM-frequentie heeft is, omdat zij destijds samen met Arrow Classic Rock buiten de boot is gevallen bij de gezamenlijkheidsoplossing. Cliënte meent dat met die positie rekening dient te worden gehouden.

Als laatste: de situatie met betrekking tot Business News Radio en Jazz Radio. Deze beide omroepen hebben tot nu toe twee frequenties gedeeld: een FM- en AM-frequentie. Recentelijk is door de rechtbank bepaald dat de formatwijziging op de FM-frequentie onrechtmatig was. Cliënte is van mening dat dit als consequentie had moeten hebben dat de beide omroepen hun frequenties of de vergunningen hadden moeten inleveren. Tot op heden is dat niet gebeurd, en wordt de situatie zoals die nu is gedoogd. Cliënte is van mening dat dat voor de toekomst niet mag gelden. Mocht hiertoe dan toch worden besloten, dan zal in ieder geval niet de situatie mogen

ontstaan dat Business News Radio zich weer afsplitst van Jazz Radio en weer gebruik maakt van de haar verlening voor de 1395 AM terwijl Business News Radio gebruik blijft maken van haar FM pakket. Beide omroepen hebben immers tot op heden op de voornoemde frequenties hetzelfde programma uitgezonden en dienen derhalve als één partij te worden gezien. Hierbij wil ik het laten voor wat betreft Radio London.

Het probleem met MAX FM is: MAX FM heeft in 1999 een regionale zendvergunning gekregen voor de 747 AM, vervolgens bleek dat die frequentie eigenlijk nutteloos was omdat er geen opstelplaats was. Cliënte heeft vervolgens legio mogelijkheden aangedragen, maar telkenmale kreeg zij nul op het rekest. Aan de kant van de overheid wilde niet worden meegewerkt aan het vinden van wel een geschikte opstelplaats. Uiteindelijk na twee jaar hard ploeteren, aan het einde van welke periode zij ook nog een rekening van de inspectie ontving van 300.000 gulden, heeft cliënte haar vergunning moeten opgeven, omdat het onmogelijk bleek om uit te zenden. MAX FM werkt samen met Radio London BV en is wel degelijk in staat om per direct met een radioprogramma in de ether te komen en ze wil dus ook dat haar positie wordt gezien als uitzonderlijk en dat daarmee rekening wordt gehouden bij het vaststellen van de criteria. Het kan niet zo zijn, dat omdat de overheid nalatig is geweest waardoor zij geen kans heeft gekregen uit te zenden, zij nu buiten de boot valt. Terwijl zij wel in staat is om uit te zenden.'

5. Niels Ockeloen, Several Media VOF. Station: Magic FM

'Ik zit hier namens Several Media, wij exploiteren Magic FM, een commerciële regionale zender uit Noord-Holland. Ik heb een drietal punten.

Allereerst over artikel 13. Daarin wordt gesteld dat de aanvraag moet worden gedaan door een rechtspersoon of door een natuurlijk persoon. Op dit moment is Several Media als bedrijf een VOF, wat inhoudt dat het geen rechtspersoon is. Dat betekent dat wij op naam van Several Media VOF geen aanvraag kunnen indienen, dat zou dan moeten gebeuren op naam van een natuurlijk persoon. De eerste vraag is: hoe is de verhouding. Want ik als natuurlijke persoon, ben niet de uitzendende partij, heb zelfs geen commerciële vergunning en ben ook maar een onderdeel van de VOF, dus ik kan als zodanig niet als dezelfde beschouwd worden. Daarnaast zijn we nu bezig met het omzetten van de VOF naar een BV. Maar dat is niet in een week rond te breien. Heel duidelijk wordt ook gezegd dat een BV in oprichting niet kan deelnemen. De vraag is: hoe daarmee omgegaan wordt. Wij zouden graag op naam van de VOF deze aanvraag indienen of anders van u vernemen hoe wij dat op naam van een natuurlijke persoon kunnen doen, zonder daarbij het risico te lopen dat ik als natuurlijk persoon niet de uitzendende partij ben en niet in aanmerking kom.

Het tweede punt heeft betrekking op artikel 19. Kennis, ervaring en technische middelen met betrekking tot de productie en exploitatie. We hebben, om onze kosten zo laag mogelijk te houden, wat een noodzaak is als beginnende partij met uitsluitend kabelfrequentie, ervoor gekozen zoveel mogelijk middelen met betrekking tot technische productie en exploitatie in eigen beheer te houden. Dat betekent dat we eigen software ontwikkeld hebben voor het produceren en samenstellen van het programma. De vraag is concreet: hoe wil het ministerie dit toetsen, welke criteria zijn hiervoor van belang? Nergens in de artikelen hier valt terug te vinden dat er een mogelijkheid van herstel is. Dat betekent: mocht het ministerie besluiten dat wij volgens haar niet de nodige kennis en middelen en ervaring in huis hebben, dan we een probleem hebben.

Derde punt: het kabelbereik. Er wordt uitgegaan van een periode van zes maanden voorafgaande aan 1 april. In die periode waren we reeds actief, echter zodra het aankomt op het verdelen van die niet-landelijke frequenties in de Cebuco-gebieden die grenzen aan het eigen uitzendgebied, dan vinden wij dat er een extra criterium bijgevoegd zou moeten worden. Omdat op dit moment alleen gekeken wordt naar die partijen die in de periode voorafgaand aan 1 april actief waren in een Cebuco-gebied aangrenzend aan dat gebied waarin de frequentie geëxploiteerd gaat worden. Wij vinden dat dan vervolgens ook zou moeten worden gekeken, mits dus meerdere partijen aan die eis voldoen, hoe de actuele -kabel- in ons geval- dekking is, op dit moment. Dit, omdat het op voorhand exploiteren van die zender wel degelijk van belang is op het moment dat je in het gebied actief bent. Wij zijn namelijk op dit moment wel actief in het bewuste Cebuco-gebied, maar op die peildatum van 1 april niet. En dat lijkt ons toch iets wat ook van belang is.'

6. Paul Winnubst, Hofstad Radio (Den Haag) en secretaris van de VVR.

'Mijn naam is Paul Winnubst van Hofstad Radio en ik spreek tot u namens de VVR; ik ben daarvan de secretaris. Wij zijn het totaal niet eens met het hanteren van een verdeling daar waar de beschikbare frequenties voor niet-landelijke commerciële omroep dusdanig beperkt zijn geworden -dan heb ik het over nieuwkomers- dat in de verschillende gebieden bestaande aanbieders van een kabelprogramma geen etherfrequentie kunnen krijgen, dan wel dat de concurrentiepositie van betrokken partijen zeer slecht wordt. Concreet zijn er problemen in Amersfoort, Utrecht, Den Haag/ Rotterdam, Westland en West-Brabant. De direct oorzaken zijn dat zowel voor de landelijke publieke omroep, de landelijke commerciële omroep en met name ook de bestaande niet-landelijke partijen op dusdanige wijze is huisgehouden in de beschikbare frequentievoorraad van de niet-

landelijke nieuwkomers, dat elk toewijzingsmechanisme mank gaat. Ik concludeer dat noch aan de wens van de Tweede Kamer is voldaan ten aanzien van voldoende level playing field voor de niet-landelijke omroep in het algemeen, noch aan de uitdrukkelijke wens van de kamer om te zorgen voor voldoende ruimte voor nieuwkomers per 1 september aanstaande. Het kan derhalve niet zo zijn dat welke vorm van verdeling dan ook wordt ingezet indien niet aan beide voorwaarden in voldoende mate is tegemoet gekomen ten aanzien van de markt voor niet-landelijke commerciële omroepen. Onze conclusie is dan ook dat een verdeling pas kan worden ingezet, indien deze problemen zijn opgelost. Aangezien wij het wel eens zijn met het daarna inzetten van het instrument van de vergelijkende toets, neem ik wel graag met u het voorliggende voorstel door.

Ten aanzien van maximale dekking merken wij op dat er nu reeds een partij is waarvan wordt voorgesteld op dit moment dat deze in totaal een bereik krijgt van 27 % op de niet-landelijke markt. Deze partij zendt op dit moment ook al nagenoeg een gelijk programma uit op de huidige frequentie van City FM en het niet meer bestaande Sun FM. Het lijkt ons dat dergelijke excessen niet kunnen worden getolereerd, mede met het oog op de hiervoor aangegeven problematiek van voldoende ruimte en level playing field voor nieuwkomers op de niet-landelijke ethermarkt en het gelijkheidsbeginsel.

Verder nog een aantal onduidelijkheden en vragen: u krijgt ze op papier. Er is nog veel onduidelijkheid over de interpretatie van de strategische overeenkomsten. Zoals aangegeven in artikel 2, lid e, onderdeel 2 van bijlage 4.

Wij nemen aan dat het de uitwerking betreft dat zittende commerciële partijen geen aanspraak kunnen maken op de nieuwe frequenties. Ter verduidelijking kunnen ons inziens expliciet een aantal samenwerkingsvormen worden opgenomen zoals franchise en huurovereenkomsten. Tevens behoeft ons inziens de term 'eigen programma' in dit kader nadere specificatie, bijvoorbeeld in het opnemen dat het programma's betreft die onder dezelfde naam of gedeelte van een naam worden uitgezonden, maar wel duidelijk herkenbaar zijn als één partij.

Wij zien graag bij het noemen van de kavels niet alleen de populatie vermeld, maar ook het effectieve zendvermogen en idealiter de antennehoogte. Het is onduidelijk op dit moment, welke kavels -wij hebben ook geen bijlagen ontvangen bij dit verhaal- er nu actueel ter beschikking zijn, gezien het feit dat er nadrukkelijk voorbehouden zijn gemaakt bij de nu gepubliceerde kavels en de huidige discussie over met name de niet-landelijke frequenties. We willen graag ook weten op welke CBS-cijfers de huidige bekende kavels zijn gebaseerd. Ons lijkt dat de kavels dienen te worden gebaseerd op de laatst bekende cijfers van het CBS, namelijk die van januari 2001. Wij constateren op voorhand dat hiermee het bereik van de zittende niet-landelijke partijen met bijna 2% wordt uitgebreid ten opzichte van het huidige voorstel.

Graag vernemen we nog welke definitie u hanteert ten aanzien van het begrip verlenging, zoals genoemd in artikel 1, g. Wij constateren dat indien experimentfrequenties worden omgezet in definitieve aanspraken op nieuwe frequenties in een zelfde gebied sprake is van de uitgifte van een nieuwe frequentie, zoals het geval bij City FM in Utrecht, op dit moment uitzendend op 99,3 Mhz FM op zogenaamde experimentele basis.

Ten aanzien van het begrip een zelfde instelling in artikel 15, lid 2, vinden we de formulering te ruim. Ons inziens kan worden toegevoegd 'en/of uitzendend onder één programmaam'.

De formulering 'marktaandeel in Nederland' behoeft ons inziens nadere specificatie expliciet ook voor niet-landelijke partijen.

In het document is in het geheel geen rekening gehouden met een toets op basis van het aantal kabelaansluitingen, via welke de programma's van de potentiële nieuwe toetreders tot de ether, worden uitgezonden.

In bijlage 4, onderdeel 4, gaat het in eerste instantie hier om volgtijdelijkheid van het specifieke gebied waar de zender staat opgesteld en dan pas over het Cebuco-gebied, zoals dat ook door andere partijen blijkbaar is opgevat.

Dan graag twee dingen over het exoneratiebeding, dat in bijlage 4, onderdeel 5, artikel 1, is opgenomen.

Zoals door de Hoge Raad bepaald, kan een exoneratie slechts plaatsvinden bij redelijke rechtvaardiging. Nu het ministerie van V en W zelf de pakketten heeft samengesteld van de verschillende kavels en tevens bestaande partijen aanzienlijk heeft bevoordeeld door te putten uit de pot voor beschikbare niet-landelijke frequenties voor nieuwkomers, is sprake van een directe betrokkenheid van het ministerie bij de implementatie. Het is immers zo dat de mogelijkheden en onmogelijkheden van de implementatie in hoge mate afhangen van de door het ministerie bepaalde pakketten. Er kan derhalve nooit sprake zijn van een volledige exoneratie van het ministerie van V en W. En daarbij heeft de Hoge Raad in cassatie aangegeven, dat überhaupt geen exoneratie kan worden toegepast, indien de essentie van de verbintenis dat niet toelaat en de raad wijst daarbij expliciet op het vaststellen van de identiteit van de wederpartijen. Aangezien het ministerie van V en W zich er onvoldoende van heeft vergewist, dat bestaande partijen zoals City/Sun FM, -en er zijn ongetwijfeld andere voorbeelden-, één juridische dan wel marktpartij zijn, kan ook op deze grond geen exoneratie plaatsvinden. Tenminste, voor zover, in elk geval voordat publicatie in de Staatscourant plaatsvindt de identiteit van deze partij onomstotelijk is vastgesteld en daarmee de feitelijke beschikbare frequenties voor niet-landelijke commerciële nieuwkomers, conform de criteria zoals in dit voorstel genoemd. Vervolgens kan dan pas de technische implementatie in gang

komen. Een en ander staat los van de feitelijke technische implementatie die onmogelijk 1 september klaar kan zijn nu bijvoorbeeld in Amsterdam nog een 150 meter hoge mast blijkt te moeten worden gebouwd, waarvan nog geen steen staat.

Wij zien graag de antwoorden op de verschillende vragen van u tegemoet. Namens de leden van de VVR: Radio Simone, Waterstad FM, Gooiland Radio, Midstad Radio, Radio Westland, Bode FM en Hofstad Radio.

7. Aijolt Brongers van Eemland FM, Amersfoort.

‘Mijn naam is Aijolt Brongers, ik vertegenwoordig de zender Eemland FM in de regio Amersfoort. Hoewel ik me zeer verbonden voel met de standpunten van Paul Winnubst zoals hij die net voorgelezen heeft, zijn wij geen lid van die vereniging, omdat wij lid zijn van de NLCR. Onze positie daarin is de volgende: U zult misschien weten dat het bedrijf EFMMedia BV dat voorheen de rechten van Eemland FM vertegenwoordigde helaas een faillissement heeft moeten doormaken, dus op die basis is het lidmaatschap van de NLCR ook niet meer aan de orde, omdat niet aan de contributie kan worden voldaan. Op hoofdlijnen sympathiseren wij wel met ze. Ik heb een aantal punten, twee.

Ik zal het kort houden. Ik wil zeggen dat al onze argumenten op schrift naar u toekomen als dat al niet gebeurd is de afgelopen dagen.

Punt een. Ik zie de aanwezigheid van de heer Derksen hier, dus ik neem het recht om ook heel even inhoudelijk op de kavels in te gaan. Anders zou de heer Derksen hier ook niet aanwezig zijn.

Als er een veiling gehouden zou worden van frequenties wat aanvankelijk de bedoeling was dan zouden alle gecoördineerde frequenties ook in de veiling kunnen worden ingebracht. U weet dat het de bedoeling was om zero-base gecoördineerd te hebben uiterlijk 1 september 2000. Dat is bijna twee jaar geleden. Op dit moment zien we voorliggen een vergelijkende toets, waarin alleen tot op dit moment gecoördineerde frequenties worden ingebracht in de kavels. Wij vinden dat onacceptabel. We vinden dat beschikbare frequenties als die al bepaald zijn voor een gebied, maar nog niet gecoördineerd, ook in de kavels moeten worden ingebracht. Want de marktpartijen kunnen er tenslotte niets aan doen dat de overheid zo laks is om die coördinatie zo ver uit te stellen of om daar niet voortvarend mee te werk te gaan. Dit over de kavels, en ik zeg dit natuurlijk omdat in de regio Amersfoort geen frequentie beschikbaar is.

Wat betreft punt twee wil ik even kijken naar artikel 25, lid 1, waar gesproken wordt over het actief zijn op de kabel of in de ether. Het mag u bekend zijn dat de zender Eemland FM Amersfoort per 11 juli jongstleden gestopt is met uitzenden, maar daarvoor een onafgebroken periode van twee jaar heeft uitgezonden op de kabel. Zender heeft daar uitgezonden op basis van de toezegging van de overheid, wat ik net ook al zei, dat op 1 september 2000 zero-base zou zijn geëffectueerd en dat op dat moment een situatie zou kunnen ontstaan waarbij er een veiling zou zijn of wel een vergelijkende toets. Maar toentertijd was de bedoeling een veiling, waarna men dan actief zou kunnen worden op een niet-landelijke FM-frequentie. Ik wil erbij zeggen dat de Mediawet al in 1997 gewijzigd is waardoor niet-landelijke commerciële omroep werd toegestaan, en reeds op dat moment Eemland FM al een vergunning heeft aangevraagd bij het Commissariaat. Dus daar blijkt wel uit dat men zeer voortvarend te werk wilde gaan en alles in het werk wilde stellen om in de regio Amersfoort niet-landelijk commercieel actief te worden. We zien dat gesteld wordt dat zes maanden onafgebroken voor 1 april 2002 moet zijn uitgezonden. Ik hoorde de heer Ossendrijver al zeggen dat het misschien interessant zou zijn om eens te kijken welke partijen er bij de doos 2 -verdeling buiten de boot zijn gevallen. Dat zijn partijen die toen al aantoonbare moeite hebben gedaan om een frequentie te bemachtigen, maar toen, om waarschijnlijk moverende redenen van de overheid, geen frequentie hebben toegewezen gekregen. Ik denk dat dit zeker een argument is om eens te bekijken. Want het zijn partijen die wel bewezen hebben wat te willen. Alle bedrijven die een niet-landelijke frequentie willen hebben en dat geldt ook voor de landelijke, die hebben hun bedrijfsplannen natuurlijk gebaseerd op 1 september 2000. En die hebben het moeten rekken, rekken en rekken; er zijn toestanden gebeurd in de Kamer, et cetera. Op een gegeven moment is de knip leeg, om het plat te zeggen. Dat heeft erin geresulteerd dat een zender als Eemland FM het faillissement heeft moeten aanvragen. Daar ga ik verder niet op in, ik wil het de overheid niet direct aanrekenen, maar er is wel een verband. Misschien is het een voorstel die periode van zes maanden onafgebroken voorafgaande aan 1 april 2002 te wijzigen en de datum te verplaatsen naar 1 september 2001. Want u weet dat de implementatie van zero-base een jaar is uitgesteld, gerekend vanaf 1 september 2000 tot 1 september 2001. Concreet: daar kan een partij mee leven als iets een jaar wordt uitgesteld. Maar om dan nu geconfronteerd te worden met een periode voorafgaand aan 1 april 2002, dat vind ik onacceptabel. En ik vind dat daarmee rekening moet worden gehouden. U zou eventueel ook kunnen zeggen; dat er onafgebroken zes maanden in totaal zou moeten zijn uitgezonden. Het maakt niet uit wanneer, als het maar is tussen de periode 1 september 2000 en 1 september 2001. Dat wat betreft artikel 25, lid 1. Ik dank u voor de spreektijd.’

8. A. van Boven, Midstad Radio, Soest.

‘Mijn naam is A. van Boven. Ik vertegenwoordig radiostation Midstad FM. Ik spreek niet, maar dien mijn verhaal in omdat het overeenkomt met de verhalen van meneer Brongers en de heer Winnubst.’

9. Johan van Oers, namens Fresh FM. .

‘Ik ben advocaat en ik treed hier op namens Fresh FM. Fresh FM is momenteel een zittende, niet-landelijke partij. Ik wil namens Fresh FM een aantal opmerkingen maken die u, voornamelijk in het licht moet zien van het gegeven dat zij op dit moment uitzenden op de frequentie 102.0, maar in het kader van de verlenging een beduidend mindere frequentie toegewezen heeft gekregen of verlengd krijgt. Ik heb het een en ander op papier gesteld, hetgeen ik na afloop van mijn betoog zal overhandigen. Gelet op het tijdsbestek van deze zitting zal ik mij thans beperken tot het tweede gedeelte van deze schriftelijke uiteenzetting. In de toelichting van de conceptregeling, onder punt 6, blijkt dat deze afwijzing voor zittende vergunninghouders een tweetal redenen heeft: de verlenging van bestaande vergunningen zou voor de vergunninghouders een kwaliteitsverbetering inhouden. Nou, daar wil ik over opmerken dat dit in ieder geval voor Fresh FM niet opgaat. Omdat zij, gelet op vorenstaande geen kwaliteitsverbetering met de nieuwe vergunning te wachten staat. Ten tweede: het verlengen van vergunningen aan zittende partijen zou afbreuk doen aan de doelstelling meer frequentieruimte te creëren voor nieuwkomers. Het creëren van meer frequentieruimte voor nieuwkomers houdt naar de mening van Fresh FM niet in dat zittende partijen erop achteruit moeten gaan. Dit is een strijd met het kabinetsstandpunt dat zittende partijen hun huidige frequentie en/of verzorgingsgebieden moeten blijven behouden. Hiernaast is Fresh FM van mening dat zij, zolang zij geen publieksbereik van 20% heeft behaald, een groter recht heeft op eventuele nieuwe frequenties in haar verzorgingsgebied dan nieuwkomers. Verder stelt u dat de criteria van artikel 82f, Mediawet, toewijzing van meer frequentieruimte aan zittende vergunninghouders in de weg zouden staan. Dit is feitelijk onjuist, een partij die een frequentie in een bepaald gebied toegewezen krijgt, kan op basis van artikel 82f best een frequentie in een aangrenzend gebied verwerven. Zittende partijen, zoals Fresh FM, kunnen eveneens geen nieuwe vergunning verkrijgen in plaats van de oude vergunning dan wel de huidige vergunning niet verlengen en opteren voor een nieuwe vergunning. Als achterliggende redenen hiervoor wordt door uw ministerie aangevoerd, dat dit zou inhouden dat er van frequentie zou moeten worden gewisseld. Dit gaat gepaard met ingrijpende organisatie- en uitvoeringswerkzaamheden voor af- en omschakeling van frequentiegebruik, hetgeen een vertragend effect heeft op de ingebruikneming en het efficiënt gebruik van die frequenties.

In samenhang met het eerder gememoreerde kan Fresh FM uw ministerie, wederom, in deze uitsluitingen niet volgen. Door Fresh FM ten eerste male voor te houden akkoord te gaan met een mindere, nieuwe FM-frequentie en haar vervolgens om die gevolgen, die eveneens zullen optreden bij een verlenging van haar huidige vergunning, uit te sluiten voor de vergelijkende toets, waarmee zij mogelijkerwijs een alternatief zou kunnen verwerven, voelt Fresh FM zich meer dan evenredig benadeeld. De regel van uitsluiting kan dan ook in het specifieke geval van Fresh FM niet worden gehandhaafd en dient voor Fresh FM te worden aangepast. Naar de mening van Fresh FM rechtvaardigt deze uitsluiting des te meer een oplossing op korte termijn, waarbij de vergunning van Fresh FM gelijkwaardig aan de andere zittende partijen verlengd wordt. Mocht een bevredigende oplossing uitblijven, dan verzoekt Fresh FM voor haar specifieke geval een uitzondering te maken en haar deel te laten nemen aan de vergelijkende toets, zodat zij op basis van deze toets de voor haar verzorgingsgebied noodzakelijke frequentie kan verwerven. Hiernaast dient Fresh FM in het kader van het gelijkheidsbeginsel en het gegeven van een slechtere uitgangspositie bij de definitieve verdeling dan nieuwkomers, aan te voeren dat zij in weerwil van de huidige uitsluiting als zittende partij, het recht dient te hebben om naast de verlenging van de huidige vergunning, waarbij zij frequentie verkrijgt om haar bestaand verzorgingsgebied te kunnen blijven bedienen, om mee te kunnen dingen naar nieuw te gunnen frequenties in aangrenzende verzorgingsgebieden. Potentiële niet-landelijke nieuwkomers kunnen met deze nieuwe frequenties immers in de aanloop naar de definitieve verdeling een maximaal bereik van 20% verwerven, terwijl Fresh FM genoegen dient te nemen met een totaalbereik van 2% en niet verder kan groeien. Een en ander komt met name in conflict met het eerder genoemde uitgangspunt dat onderhavige tussentijdse verdeling de mededinging bij de definitieve verdeling niet dient te verstoren. Met de tijdelijke verdeling dient er een zo gelijk mogelijk speelveld te ontstaan, waardoor zittende partijen en andere partijen bij de toekomstige definitieve verdeling min of meer vergelijkbare kansen krijgen. De thans ter inzage liggende conceptregeling doet aan dit uitgangspunt onvoldoende recht en Fresh FM dient dan ook in de gelegenheid te worden gesteld om, net als nieuwkomers, een maximaal publieksbereik van 20% te kunnen behalen.

Tenslotte wenst Fresh FM ten aanzien van de criteria voor deelname van de niet-landelijke partijen het navolgende op te merken. De keuzemogelijkheid voor landelijk, dan wel niet-landelijk dient nader te worden beperkt dan wel omschreven in de regeling. Deze indeling dient, naar de mening van Fresh FM, net als bij de verdeling van doos 2, beoordeeld te worden naar het maximum aantal kabelaansluitingen per ultimo zes maanden voorafgaand aan 1 april 2002. Hierdoor worden de verdringingseffecten op het marktsegment voor niet-landelijke commerciële radio zoveel als mogelijk beperkt en worden partijen die zich, tot op heden, als

landelijk hebben geprofileerd niet alsnog in de gelegenheid gesteld om te opteren voor niet-landelijk. Dank u voor uw aandacht.'

10. R.C. Schouten, Visiemarketing Media Tilburg.

'We hebben een paar opmerkingen naar aanleiding van de conceptregeling. Wij vinden het erg belangrijk dat de termijn van zes maanden voor het uitsluiten van de partijen wordt opgerekend, naar voren toe, tot een wat langere termijn. Dit, omdat wij eigenlijk al vanaf 1998 bezig zijn. Dat is het eerste belangrijke punt. Voor de rest: het uitbreiden met andere partijen zouden wij eigenlijk niet willen laten toestaan, vanwege de concurrentieverhouding die dan nog veel verder verslechtert voor nieuwkomers. En met name, omdat deze partijen die natuurlijk toch al tegen de bestaande partijen moeten gaan concurreren, grote achterstand hebben, in ons geval meer dan twee jaar en zelfs bijna drie jaar op dit moment. En dat wordt dan natuurlijk heel moeilijk. Daarnaast is het zo dat er ook moet worden gestreefd naar goede mededinging, als ik kijk bijvoorbeeld in de situatie van Brabant, dan is er toch maar een vrij mager pakket beschikbaar ten opzichte van het pakket dat nu bestaande partijen is toegewezen, vandaar dat wij ook erg pleiten voor een hele goede verdeling en ook: voor het zeer goed kijken naar gelieerdheid aan andere partijen, zoals dat hier al ter sprake kwam. Omdat het heel belangrijk is dat de overige frequenties niet in handen vallen van eenzelfde partij. En daar wou ik het bij laten.'

11. H.J. Breeman, namens ID&T Radio.

'Mijn betoog staat op papier, ik zal u dat overhandigen en ik zal u daar een bloemlezing uit voorhouden, dan heeft u ook nog wat extra's om na te lezen.

ID&T Radio is onderdeel van een grote entertainment-organisatie, wat het precies doet, dat kunt u lezen. De organisatie heeft een doelgroep van zo'n 2 miljoen jongeren, op dit moment alleen nog maar via de kabel, maar dan wel met een landelijke dekking van meer dan 92%, dat bereikt zo'n 5½ miljoen huishoudens. ID&T Radio heeft sterke voorkeur voor een veiling, omdat dat de enige transparante en voor een ieder gelijke mogelijkheid is om in aanmerking te komen voor een etherfrequentie. Het kabinet heeft daar helaas niet voor gekozen en daar kun je je principieel op het standpunt stellen dat het fout is en dan je mond houden, maar daar heeft ID&T Radio niet voor gekozen. En ze wil dan ook graag wat suggesties meegeven om de conceptregeling nog eens een keer te bekijken. Dat klinkt heel vriendelijk, maar dat is eigenlijk erg onaardig bedoeld want ID&T Radio vindt die regeling niet alleen principieel, maar ook materieel gewoon onaanvaardbaar. En ik zal zo toelichten waarom ID&T Radio dat vindt, daar zijn argumenten voor. Als je niet kiest voor een veiling, dan zou je toch op z'n minst moeten kiezen voor een vergelijkende toets, waarbij pluriformiteit en diversiteit uitgangspunt zijn. Dat is niet gebeurd en ID&T Radio meent dat het niet de bedoeling van het kabinet kan zijn dat etherfrequenties worden vergeven aan gegadigden met een groot marktaandeel. En waarom hebben ze dat grote marktaandeel? Nou, wellicht louter omdat er zogenoemde 'hits' worden gedraaid. Dat kan niet de bedoeling zijn van het kabinetsstandpunt, maar dat is wel de consequentie van de daarop kennelijk gebaseerde conceptregeling. Het kabinetsstandpunt is volstrekt helder: je moet potentiële, nieuwe gegadigden in de gelegenheid stellen aanspraak te maken op een kavel. Dat is een van de belangrijkste doelstellingen van dat frequentiebeleid. Als je dan kijkt naar de conceptregeling, artikel 24, daar wil ik me maar toe beperken vandaag, dan voldoet dat artikel niet aan die doelstelling. Want, op basis van dat artikel 24, met name lid 3, ik ga er van uit dat er voldoende gegadigden zijn die zich kwalificeren, dan zul je vervolgens moeten afdalen naar lid 3, het trapje afdalen van meneer Hofenk. Artikel 24, lid 3, geeft een hele eenvoudige basis om te bepalen wie van de aanvragers het grootste marktaandeel in Nederland over de afgelopen zes maanden heeft behaald. Want gedacht vanuit de premisse dat er werkelijk een representatieve steekproef mogelijk is, op de voet van artikel 1, onder 1 van de conceptregeling, kan aan de hand daarvan in theorie het grootst aantoonbare marktaandeel worden bepaald. Het is puur rekenkundig. Het ligt niet voor de hand dat twee aanbieders exact uitkomen op 2.100.003 luisteraars, want als dat het geval is dan moet je naar trapje vier en als dat niet het geval is, dan heb je de keuze aan de hand van lid 3 al gemaakt, zo luidt de tekst van de conceptregeling. Dan moet je kijken naar de periode van de zes maanden voorafgaand aan 1 april. Daar wil ik zo nog wat over zeggen. Ik zou zeggen, als je die regeling zo bekijkt, dan is het betrekkelijk eenvoudig te voorspellen hoe de uitkomst, op grond van dat lid 3, zal zijn. Het kan niet de bedoeling zijn van een dergelijke regeling dat er sprake is van zo'n vooropgezet doel om de uitkomst op voorhand al te kunnen bepalen. Dat kan niet en dat mag niet. De vraag rijst dan verder: wat is nou een representatieve steekproef? Is die er wel en wat kan de waarde daarvan zijn? Nou, ik hoorde vandaag iemand al zeggen: de CLO-steekproef van Intomart, ja die is er, maar die kent omvat maar zestien zenders. Er wordt in de steekproef maar van zestien zenders bepaald hoe de luisterdichtheid is. Maar, zoals u vandaag ook al hebt kunnen zien, er is sprake van een veel groter aantal zenders in Nederland. De beperkte omvang van die steekproef van Intomart heeft er misschien mee te maken dat een zender daarin alleen wordt betrokken als die daartoe, tegen betaling aan Intomart opdracht geeft. Wie niet betaalt, doet niet mee. Nou, dat leidt dan tot deze consequentie. Als je naar dat onderzoek van Intomart kijkt en dat lijkt eigenlijk het enige onderzoek wat een beetje zou kunnen kwalificeren, als je dan kijkt naar artikel 1, onder 1, dan geeft dat een beeld van een

luistergedrag van de hele Nederlandse bevolking. Er is geen sprake van een doelgroeponderzoek en dat is jammer, want de aard van de doelgroep maakt mede de respons uit op het onderzoek. Bekend is dat jongeren tussen de 16 en 35 jaar, bijvoorbeeld, in de praktijk een groot non-respons gedrag vertonen. Daardoor komt hun luistergedrag in een onderzoek veel minder naar voren, dan dat, bijvoorbeeld van de groep tussen de 50 en 64 jaar. En dat betekent dus dat de werkelijkheid van het luistergedrag anders is dan uit het Intomart-onderzoek naar voren zou komen. Het is bovendien een 'geholpen' onderzoek, dat wil zeggen dat in het onderzoek een aantal zenders wordt benoemd, 16, en de rest valt in de categorie 'overige'. Dat schijnt een verschijnsel te zijn bij dit soort onderzoeken. De praktijk is, dat ondervraagden zeggen: wij luisteren naar een bepaalde zender, die kunnen ze dan aankruisen, terwijl ze in werkelijkheid luisteren naar een niet-benoemde zender die valt in de categorie 'overige'. Bovendien is het bezwaar van de keuze voor zo'n steekproef in de regeling, dat die niet tevoren is aangekondigd. Dat betekent dus dat niet-deelnemers aan dat Intomart-onderzoek zich daar ook niet hebben aangemeld. Terwijl ze dat misschien, als ze weten wat ze nu weten, misschien wel zouden hebben gedaan. Als je dan het criterium beperkt tot onderzoeken van voor de periode van 1 april, dan zijn nieuwkomers niet meer in staat om zich alsnog te kwalificeren voor zo'n onderzoek. En dat lijkt rechtstreeks in strijd met de kabinetsdoelstellingen. Een onderzoek in mei en juni 2002, voorzitter, zou misschien aan dat bezwaar tegemoet kunnen komen. Want dan kan iedereen zich nog even snel aanmelden. Voor een fancy bedrag misschien, maar dat kan dan nog. Verder maakt Intomart geen onderscheid tussen radiozenders die hetzij louter via de kabel, hetzij louter via de ether, hetzij via zowel kabel als ether te beluisteren zijn. Dat betekent dus dat je appels met peren vergelijkt. Luisterappels met luisterperen. Want als je bijvoorbeeld louter onderzoek doet bij luisteraars die luisteren via de kabel, dan komt er misschien een hele andere uitkomst uit. En dan tenslotte, in dat Intomart-onderzoek is geen rekening gehouden met de mate waarin een gegadigde thans een dekking heeft, dus het zou goed kunnen zijn dat een gegadigde met een relatief beperkte dekking -en dat betrek ik niet op de specifieke positie van ID&T, -maar ik probeer u maar wat mee te geven- een buitengewoon hoge luisterdichtheid kunnen hebben en dus een relatief groot marktaandeel. Als je dat allemaal optelt dan kun je bij dat ene criterium van 24, lid 3 behoorlijk wat vraagtekens plaatsen. En in dat licht bezien is het wat merkwaardig, dit staat niet in mijn notitie, maar als je kijkt naar bijlage 4, onderdeel 3, lid 2 van de regeling, zie je dat iedereen zijn eigen opgaven moet doen van het marktaandeel. Als je nooit hebt meegedaan aan zo'n onderzoek, dan kun je ook die opgaven niet doen. Dus lijkt een inherent probleem, waar je niet zo makkelijk uitkomt.

Over de andere artikelen, de andere leden ervan zou ik veel kunnen zeggen. Bijvoorbeeld, lid 4, daar zou ID&T Radio hoog op kunnen scoren, maar ook de kanttekening bij dit artikel is dat als je het criterium van die reclame-inkomsten toepast en je kijkt naar het verleden, dat het nogal uitmaakt of je die reclame-inkomsten hebt uit kabeldekking of mede uit etherdekking. Dat geldt ook voor lid 5. Het langst ononderbroken actief zijn, dat geeft nieuwkomers geen kans. Dan is ook de vraag, waar is de positie van de rechtsvoorgangers in het geheel, en dan een subvraag: daar gaat het dan om aandelentransacties, mag je die erbij betrekken? Waarschijnlijk wel of moet je ook kijken naar overname van activa en passiva en wat heeft dat dan weer voor consequenties?

Allemaal vragen die niet beantwoord zijn.

Laatste punt: de leden 6 en 7. Daar kijken we wat gunstiger tegenaan. Want dat heeft te maken met het vergelijken van de investeringsomvang: businessplan en bidbooks. Dat is een toekomstgericht criterium. En je moet niet naar het verleden kijken, zeggen we, maar in hoofdzaak naar de toekomst. Dat biedt nieuwkomers veel meer mogelijkheden om met kans op succes te kunnen bieden op een kavel, dat spoort met het kabinetsbeleid. We missen dan nog het onderdeel pluriformiteit en diversiteit. Ik heb louter op hits gerichte zenders al genoemd, dat zul je in de conceptregeling toch ook moeten meenemen. En tot slot, Van de Ven zei het ook al, gewogen beoordeling aan de hand van een groot aantal criteria lijkt de oplossing te zijn om te voorkomen dat frequentieverdeling bij voorbaat al plaatsvindt op basis van het criterium marktaandeel. Laatste opmerking: ik hoorde laatst zeggen dat de bedrijfseconomische criteria bepalend zijn voor deze regeling. Lid 3 is in elk geval geen relevant bedrijfseconomisch criterium. En de criteria die zijn genoemd, die zien voorlopig terug op het verleden. Als je een regeling maakt, dan moet je iedereen in de gelegenheid stellen op tijd een positie in te nemen, kenbaar aangeven wat je van plan was, dan had men zich op geëigende wijze in de kijker kunnen spelen. Dan had je een toetsing op transparante en zorgvuldige wijze kunnen hebben. Maar een toetsing achteraf die ook nog zorgvuldig en transparant is op basis van een marktaandeel dat niet is gemeten, dat leidt tot problemen. En de allerlaatste zin: we verzoeken u om de minister te adviseren onder het motto 'Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald' alsnog maar te kiezen voor een snelle en verantwoorde verdeling via veiling. Als de minister dat niet zou willen is in ieder geval de gedachte: minister wilt u rekening houden met deze opmerkingen. Dank u wel.'

12. Jacques van de Wilt, Radio Nationaal

'Het lijkt me aardig heeft om te melden dat er in ieder geval één partij is, die zich wel kan vinden in de conceptregeling en verder geen commentaar erop wil leveren. Hooguit aanvullende vragen.

Ook wij vragen ons af wat bij het meten van het marktaandeel de gehanteerde methode zal worden. En spreken de hoop uit dat het Intomart-onderzoek daarbij de leidraad zal zijn, aangezien dat in onze ogen het enige objectieve en door de hele industrie geaccepteerde middel is om tot meting te komen. Ik neem aan dat we dat nog vernemen. Volgende vaag is: is het mogelijk om behalve jezelf te melden voor het FM pakket ook aanmelding te doen voor een middengolfpakket, niet voor een dubbele bedekking, maar voor het geval je een tweede programma zou willen uitzenden. Vervalt daarmee dan je kans om nog mee te dingen naar een FM-pakket? Of vinden wij dit alles terug in de regeling die u nog gaat publiceren over de gelieerdheid van ondernemingen? De laatste vraag betreft het pakket zelf, de plaatjes... Mogen we aannemen dat de laatst gepubliceerde plaatjes bij het kamerdebat de plaatjes zijn waarnaar we moeten kijken. Of zit er nog steeds beweging in de pakketten voordat ze definitief worden vastgesteld. We weten dat sommige partijen niet aan regeringszijde, maar in de markt de nieuwkomerspakketten beschouwen als grabbelton. En we zouden graag voordat we onze aanvraag indienen zien welke pakketten nu daadwerkelijk zo hebben zijn. Dank voor uw aandacht.'

13. Gerro Vonk, secretaris NLCR.

'Mijn naam is Gerro Vonk, ik richt het woord tot u namens de NLCR, dat zijn 13 partijen waarvan 4 niet-FM-partijen op dit moment en 9 bestaande partijen die wel uitzenden op de FM. Wij zijn ook onderdeel van de koepelorganisatie van samenwerkende commerciële radiostations in Nederland, de SCR. Alvorens dieper in te gaan op de criteria willen we allereerst de bewondering uitspreken over de voortvarendheid waarmee uw ministerie tot het opstellen van deze criteria en het organiseren van deze hoorzitting te werk is gegaan. Dat is toch in bijzondere korte tijd gegaan. De NLCR kan zich ook in grote lijnen vinden in de criteria die zijn opgesteld in deze vergelijkende toets. Criteria en de invulling van de toets zijn fijnmaziger dan de criteria uit de zogenaamde doos 2 verdeling uit 1998. Het aansluiten bij deze doos 2 criteria heeft als groot voordeel dat dit voor alle partijen een grotere zekerheid geeft, of je nu winnaar bent of verliezer, aangezien deze verdeling juridisch staande is gebleven in diverse rechtszaken. Dus vandaar: aansluiting daarbij vinden wij van harte toe te juichen.

Inmiddels willen we wel aandacht vragen voor ons inziens vijf belangrijke aspecten die met het succes van deze vergelijkende toets te maken hebben. Als eerste vinden we dat de toets voor niet-landelijke partijen duidelijker afgeschermd dient te worden van landelijke commerciële radio-omroepen. Wij vragen ons af of u bewust de toets heeft opengesteld voor alle nieuwe radiopartijen die per 1 april jongstleden tenminste onafgebroken reeds een half jaar hebben uitgezonden of dat dit een omissie is. Wij nemen aan dat het laatste het geval is. En dat het uw bedoeling is slechts commerciële radiostations toe te laten bij de niet-landelijke verdeling, die per 1 april tenminste zes maanden onafgebroken daadwerkelijk als niet-landelijke omroep hebben uitgezonden. En dus geen partijen toe te laten, die continue uitgezonden hebben als landelijke omroep met vrijwel gehele kabeldekking en die zeggen: dat hebben we ook de afgelopen zes maanden gedaan, maar net voordat we die frequentie in gebruik nemen zullen we 80% van onze kabelfrequenties opgeven. Dus dat zou inhouden dat getoetst moeten worden of ze gedurende die zes maanden ook maximaal 20% van de kabelaansluitingen in Nederland hebben bereikt. Mocht dit onverhoopt niet het geval zijn, en wil de overheid wel alle partijen toelaten, dan handelt zij daarmee ons inziens in strijd met haar eigen beleidsnotitie(s), de uitspraken in diverse commissievergaderingen en Tweede Kamer zittingen en met de uitdrukkelijke wens van de Tweede Kamer om meer ruimte ter beschikking te stellen aan de werkelijk niet-landelijke commerciële radio-omroepen. Het zou immers zo kunnen zijn, dat 2 á 3 landelijke commerciële partijen, ja zelfs 1 landelijke partij, vrijwel alle frequenties die duidelijk voor niet-landelijke commerciële radio-omroep bestemd zijn, verwerft. Enkel in Amsterdam, Eindhoven en wellicht Groningen kunnen we dan mogelijk een nieuwe regionale collega begroeten. Deze in de afgelopen zes maanden als landelijke commerciële omroep uitzendende partij zou dan slechts voor de periode dat hij de niet-landelijke frequenties in gebruik heeft, voorlopig een jaar, zijn kabelbereik beperken tot 20% van Nederland en hierna weer mee kunnen dingen naar de landelijke commerciële omroep. Dat zien we niet als de bedoeling van deze regeling.

Tevens valt de afweging voor partijen die gezamenlijk uitzenden in een gebied, volgens artikel 25, lid 5 altijd in het nadeel uit van de werkelijk als niet-landelijke uitzendende partij. De voorheen landelijke partij heeft door middel van uitzending in een groter gebied een hoger marktaandeel, wat meegewogen wordt en heeft dat kunnen opbouwen in heel Nederland. Dit mag en kan niet de bedoeling zijn. In de toelichting van uw conceptregeling op pagina 3 wordt bovendien vermeld: 'Voorkomen dient verder te worden, dat binnen het marktsegment voor niet-landelijke commerciële radio-omroep verdringingseffecten zullen optreden door omroepinstellingen die eigenlijk landelijke aspiraties hebben.' Dit lijkt onze stelling te ondersteunen.

Vandaar onze wens om deze vergelijkende toets die bedoeld is om tijdelijke frequenties te herverdelen onder niet-landelijke commerciële radiostations, slechts open te stellen voor radiostations die per 1 april jongstleden reeds tenminste zes maanden onafgebroken als niet-landelijke commerciële radio-omroep hebben uitgezonden.

Tweede punt: we willen u uitdrukkelijk vragen de vergelijkende toets voor niet-landelijke frequenties ook open te stellen voor bestaande niet-landelijke FM-partijen, indien de frequenties buiten hun huidige FM-dekkingsgebieden vallen. En wel onder de volgende voorwaarde: dat zij kunnen meedingen naar de FM-frequenties die gelegen zijn buiten hun huidige FM-gebied, maar waarin zij al wel op 1 april jongstleden tenminste zes maanden als niet-landelijk commercieel radiostation via de kabel hebben uitgezonden.

De motivering en legitimatie voor deze uitbreiding van toegang tot de toets zien wij liggen in het feit dat diverse bestaande niet-landelijke FM-partijen reeds lange tijd uitzenden via de kabel in gebieden waar - ongelukkigerwijs- tijdens de FM-verdeling van 1998, doos 2 genoemd, geen frequenties waren, terwijl deze wel naar aanleiding van de oproep in de Staatscourant van 9 januari 1998 waren aangemeld. Die partijen konden toen frequenties aanmelden, doch omdat zij bij herberekening net iets te veel zouden storen zijn ze dus afgevalen. Die partijen kunnen dus nu niet meer in die gebieden die frequenties verkrijgen. De betrokken omroepen hebben zero-base afgewacht om via de FM, maar ook in deze gebieden te kunnen uitzenden. Het zou discriminerend zijn om hen bij de huidige verdeling uit te sluiten, tenzij zij reeds om en nabij de 20% potentieel bereik hebben via de verlenging.

Tevens ziet men in gebieden waar nieuwe niet-landelijke frequenties beschikbaar komen, vaak dat de bestaande partijen daar als enige niet-landelijke omroep op de kabel uitzenden. Daar is dus eenvoudig geen nieuwkomer. De bestaande partijen die op de FM zitten in ander gebied, zijn daar vaak jarenlang als enige actief geweest. Jarenlange investeringen in programma's voor dat gebied zijn er gedaan. Het zou niet juist zijn om volledig aan hun belangen voorbij te gaan en de frequentie te verdelen aan een partij die niet in dat gebied actief is geweest. Bovendien is het zo dat bestaande niet-landelijke partijen vaak na deze verdeling vaak een zeer beperkt bereik houden bij de komende verlenging. Acht van de dertien bestaande niet-landelijke partijen krijgen na de verlenging een bereik van 2% of minder. Voor hen zou het wel zeer vervelend zijn als ze niet kunnen uitbreiden, terwijl een nieuwkomer wel zou kunnen uitbreiden tot 20%. Dus vandaar dat ook gevraagd zal worden, of er een aanvulling zal komen dat als er een bestaande niet-landelijke partij is, -je zou eventueel nog kunnen zeggen dat die na de nieuwkomers komt-, er wel een mogelijkheid is om daar een frequentie te verkrijgen?

Derde punt: als aanvulling op de criteria zou de NLCR graag zien dat indien er geen niet-landelijke partij is die in een gebied voorafgaand aan 1 april 2002 heeft uitgezonden, een niet-landelijke partij voorgaat die op een latere datum wel heeft uitgezonden (in het gebied). Zes maanden zien we als goede termijn, want een goede termijn om een marktaandeel te meten. Maar in sommige gebieden zijn er zenders die in die tijd net begonnen zijn, bijvoorbeeld in december of januari. En we zouden dan wel als uiterste datum willen nemen bijvoorbeeld 8 februari: de bekendmaking in de Staatscourant. Dus zes maanden keuren we goed, alleen zouden we zeggen: als er nu helemaal niemand is, neem dan toch een partij die later uitgezonden heeft of de partijen die eerder uitzonden, zoals EFM en die daar veel investeringen gedaan heeft.

Een mogelijk exploitatieprobleem voorziet de NLCR in gebieden waar meer dan drie niet-landelijke frequenties ter beschikking komen. De NLCR heeft continu zitten pushen om een goede verdeling van de niet-landelijke frequenties over Nederland te krijgen. Helaas is dat door frequentietechnische mogelijkheden niet helemaal gelukt. Maar we hopen dat dat bij een modificatie-onderzoek beter zal lukken. Het gevolg is wel dat er in sommige steden wel erg veel frequenties komen, niet-landelijk. In Amsterdam komen er zes, in Groningen vijf, in Eindhoven en Leeuwarden vier. Dat zal betekenen dat een normale exploitatie voor waarschijnlijk geen enkel van die partijen op een break-even of winstgevend manier te doen is. Dus dan zijn er twee redenen waarom we eigenlijk het volgende willen voorstellen: een mogelijke oplossing zou kunnen zijn bestaande partijen en nieuwkomers ook de mogelijkheid te geven een tweede frequentie te exploiteren in die gebieden waar tenminste vier niet-landelijke frequenties ter beschikking komen. Uitsluitend in het geval er geen andere partijen zijn die daar zich voor kwalificeren. Ten eerste is het zo dat in die gebieden het vaak voorkomt dat de FM-partijen met de hun ter beschikking gestelde frequenties niet het hele gebied bedekken. Dan zou je kunnen zeggen: als een partij een frequentie kan verkrijgen en die uit elkaar mag trekken, zodat er geen overlap is, dan kan die partij de hele regio mogelijkwijs bereiken. De tweede reden: als er niemand anders is die zich daarvoor kwalificeert dan is het beter om een niet-concurrerend programma, daarover is ook al gesproken op landelijk gebied voorheen, door bestaande partijen te laten exploiteren.

Als laatste wil de NLCR een opmerking plaatsen over de moeilijke positie van bestaande partijen. Anders dan bij de landelijke commerciële FM-partijen die bij de verlenging hun kernfrequenties behouden, zullen bij de verlenging van hun licenties/ frequenties vrijwel alle niet-landelijke commerciële radiostations op andere FM-frequenties moeten gaan uitzenden. Dat brengt een hoop nieuwe investeringen met zich mee: zenders, masten en extra kosten voor marketing van de nieuwe frequenties. Eigenlijk vinden we het tijdsbestek van de verlenging - een jaar- dan ook onverantwoord kort om die investeringen voor de meeste niet-landelijke partijen goed te maken. We zouden daarnaast dan ook nogmaals willen pleiten voor een, zoals de kamer dat ook gedaan heeft, een zeer moderate of financiële bijdrage voor die frequenties om een mogelijkwijs winstgevend exploitatie mogelijk te maken de komende tijd. Dank u wel.'

14. Michel Garmann, Freez FM:

‘Ik ben Michel Garmann en ik ben stationmanager bij Freez FM in Friesland. Ik wil een aantal bemerkingen plaatsen en bezwaren kenbaar maken naar aanleiding van de Conceptregeling aanvraag en vergelijkende toets commerciële radio-omroep, versie 4 april 2002.

Wij begrijpen dat het de bedoeling is nieuwkomers op de regionale commerciële radiomarkt toe te laten en we zijn hier ook niet tegen. Waar we wel tegen zijn, is dat we louter en alleen omdat ten tijde van de doos 2 verdeling een kleine frequentie aan Freez FM is toegewezen, wij niet kunnen doorgroeien op dit moment naar 20% demografisch bereik. In onze ogen wordt de komst van nieuwkomers juist bewerkstelligd door het maximum van 20% te hanteren, anderzijds biedt een groei naar 20% voor bestaande partijen de mogelijkheid tot een gezonde bedrijfsvoering.

Met betrekking tot artikel 25, wordt in lid 5 gesproken over het grootst aantoonbare marktaandeel in Nederland. Wat is de relevantie tussen een regionaal marktaandeel omgeslagen naar Nederlands niveau? Wij begrijpen wel waar dit vandaan komt. CRN is de reclameverkoop-instantie van enkele commerciële regionale radiozenders. Niet alle commerciële regionale zenders laten hun verkoop door CRN doen. Freez doet dit bijvoorbeeld zelf. De opdrachtgever van het CLO-Intomart marktonderzoek is Stichting PRE. Stichting PRE laat alleen partijen, die zijn landelijke radiozenders of vertegenwoordigers van regionale zenders (CRN en ORM) toe, mits deze op landelijk niveau, dus het totaal van de regionale zenders, minimaal 2% bereik halen. Een individuele regionale commerciële omroep kan dus niet aan het CLO-Intomart onderzoek meedoen, maar ook vertegenwoordigt CRN uitsluitend partijen waarvoor zij de verkoop verrichten. Machtsvorming dus. Artikel 25, lid 5 is dus discriminatoir voor partijen die niet hun verkoop in handen van CRN willen leggen. CRN buit deze positie uit door een zeer hoge provisie van de radiozenders te eisen. Wij stellen dan ook voor een gelijkstelling tussen marktpartijen te bewerkstelligen middels een door OC&W te houden marktonderzoek op regionaal niveau dan wel lid 5 als selectie criterium te schrappen. Eventueel kunnen aanvragers delen in de kosten van een dergelijke onderzoek.’

15. Martin Bosma, Nederlandse Radio Groep; Nieuws FM en Colorful Radio.

‘NRG is eigenaar van de Nederlandse Radio Groep, Colorful Radio en Nieuws FM. Er komen twee pakketten vrij voor de nieuwkomers, zo heeft de Tweede Kamer bepaald, ik ben erg blij dat inmiddels Arrow Classic Rock en ID&T zeggen dat ze geen nieuwkomer zijn, dus dat schiet lekker op vandaag. Ik hoop graag na de pauze van de voorzitter te horen wanneer we kunnen beginnen. Wij zitten hier onder protest, wij zijn voorstander van de veiling die is aangekondigd in 1995. En die veiling moet gewoon doorgaan. De Tweede Kamer heeft 12 keer voor de veiling gestemd. Het kabinet is voorstander van de veiling, OPTA, NMa, et cetera. Die veiling moet gewoon komen, ik wil toch het punt maken dat we hier onder protest zitten. Want we willen wel kans maken op een van die pakketten. We hebben een bezwaarschrift ingediend, tegen het zoveelste uitstel van de veiling. We hopen dat het John Stevens prikkelt tot enige actie om te zorgen dat we snel antwoord krijgen op dit bezwaarschrift. We staan in de startblokken voor een proces, een juridisch procedure tegen de staat. En dat zullen we doen op het moment, dat de beslissing er is. Deze verdeling is geïnspireerd op de doos 2 verdeling en dat is heel raar. De doos 2 verdeling is indertijd gebruikt nadrukkelijk omdat de te verdelen pakketten, licenties, slechts van korte, tijdelijke duur waren. Dat schrijft het kabinet zelf in het onderzoek naar de technische en juridische merites van een vergelijkende toets. Dat is in dit geval geschreven in Zoetermeer, augustus 2001. Die doos 2 verdeling was zo tijdelijk, dat in 1998 voltrokken, die partijen nog steeds uitzenden. Nu wordt er weer gekozen voor een tijdelijke verdeling op basis van de doos 2 en dat is heel vreemd, want hoe tijdelijk is tijdelijk dan.

De vraag is: wat betekenen deze twee pakketten, deze licentie op langere termijn. Er is een geheel andere situatie dan in 1998. Toen kon je nog spreken van tijdelijk. Wat het achteraf ook niet bleek te zijn. We leven nu in het tijdperk van de motie Wagenaar. En mevrouw Wagenaar wil dat zittende partijen blijven. Dat is haar inzet, dat stelt het kabinet zelf in het stuk wat ik net noemde. Dus als je nu op de FM komt, zit je goed. Kom je niet op de FM dan heb je een probleem. Er is dus sprake van iets tijdelijks. Dit is een hele belangrijke en cruciale verdeling die nu gaat plaatsvinden. En we zullen hoe dan ook naar de rechter stappen als dit op deze manier doorgaat. Het uitgangspunt is: kansen voor nieuwkomers, zo is het geformuleerd. Het eerste criterium is meteen al een hele vreemde. Want als je niet een half jaar, letterlijk het afgelopen half jaar hebt uitgezonden, kun je al niet meedoen. Dat is vreemd, als je gewoon een studio hebt, je hebt een signaal en je hebt verbindingen, dan kun je heel snel de lucht in. Het is onduidelijk waarom daarvoor is gekozen. Het is überhaupt vreemd waarom marktaandeel wordt meegenomen. De essentie van nieuwkomers is nu juist dat ze geen marktaandeel hebben, dus waarom wordt dat meegenomen? In de toelichting van OCenW staat: selectie op basis van deze bedrijfseconomische criteria geeft telkens een indicatie welke aanvrager het beste de te verdelen kavels zo snel mogelijk in gebruik zou kunnen nemen. Dat is natuurlijk apekool: er bestaat geen enkele relatie tussen een marktaandeel en de snelheid waarmee je de lucht in kan. Heb je 80% marktaandeel, dan kun je net zo snel de

lucht in als wanneer je 0% marktaandeel hebt. Dit is een beschermingsconstructie. Ik heb ook niet het idee dat Rick van der Ploeg dit verzonnen heeft, die heeft verstand van causaliteit. We vinden het heel jammer voor Colorful Radio, en Colorful Radio is een landelijke multiculturele zender, dat zaken als maatschappelijk belang, vernieuwing, bijdrage aan pluriformiteit, het bereiken van een publiek dat nu nog niet wordt bereikt via de bestaande zenders, niet wordt meegenomen. We vinden het ook jammer dat de mening van programmaraden niet wordt meegenomen. Programmaraden zijn een afspiegeling van de bevolking, die spreken namens die bevolking en komen tot een beslissing. Let daarop is ons pleidooi.

Wat zijn überhaupt nieuwkomers? Eigenlijk betekent het in de praktijk dat, als je stelt dat partijen die het hoogste marktaandeel hebben in aanmerking komen -je moet eigenlijk via de AM uitzenden om een hoog marktaandeel te hebben-, nieuwkomers dan blijkbaar partijen zijn die via de middengolf uitzenden. Als je je beperkt tot kabel, dan ben je dus bij voorbaar kansloos. Colorful radio zit niet op de AM. Is dus bij voorbaar kansloos. Dat is een hele rare constructie. Het roept ook vragen op: hoe gaat het marktaandeel onderzocht worden. Gaat het over luisteren naar kabel, of gaat het ook over luisteren via de AM. Het is heel vreemd dat straks het bereik van een Engelse zender, ik doel uiteraard op Radio Nationaal, straks gaat meetellen in de mate waarin je kans hebt om in de Nederlandse ether actief te worden. Een soort U-bochtconstructie après la lettre. Ons pleidooi is: level playing field, gelijke kappen, gelijke kappen. Meet alleen luisteren via de kabel, dat kun je isoleren Dat is heel simpel. Waarom überhaupt marktaandeel meten. Ik hoor net Herman Hofenk zeggen: dit zijn bedrijfseconomische criteria. Marktaandeel is niet bedrijfseconomisch. Er bestaat geen enkele relatie tussen de economie van een bedrijf en een marktaandeel. Bijvoorbeeld Business News Radio, heeft een marktaandeel 0.2% , dat is niet zoveel. Vorig jaar bedroeg hun omzet 11 miljoen gulden. Een heel klein marktaandeel, maar lekker verdienen. Radio Nationaal, marktaandeel 2½ %, dat fluctueert enigszins, die maakt per maand een verlies van enkele tonnen euro's . Oftewel er bestaat geen relatie tussen marktaandeel en hoeveel geld je binnenhaalt. Marktaandeel is niet bedrijfseconomisch. Daarom is het ook zo dat mediabureaus, - ik zal u straks het een en ander overhandigen, ook een stuk van Boekel de Nerée, ons advocatenkantoor en een artikel in Adformatie, - zeggen: Colorful Radio moet op de FM en de RABO-bank, dat is een erg grote bank en een erg grote adverteerder, zegt: 'Laat Radio Nationaal maar op de kabel.' En dat zijn mensen die zitten in de bond van adverteerders. Marktaandeel is niet bedrijfseconomisch. Wat betekent marktaandeel überhaupt, dat wordt niet uitgewerkt in de toelichting van OC&W. Dat is heel vreemd.

Als ik kijk naar de definitie dan denk ik: we hebben het over het PRE, dat rare onderzoek van het PRE. Ik heb hier iets dat heet Radio Report Plus, dat is een uitwerking van dat onderzoek van die PRE. Ik zie hier de zenders die meedoen. Er vallen mij twee zenders op: Arrow Classic Rock en Radio Nationaal. PRE is de stichting die opdracht geeft aan Intomart hoe dat luisteronderzoek moet worden uitgevoerd. Wat er dus eigenlijk gebeurd is, dat Radio Nationaal en Arrow opdracht geven om zichzelf te onderzoeken. En wat blijkt: ze zijn zelf de grootste. OCenW gaat daar op af. Zijn die gegevens openbaar, kan ik die vinden op internet?

Kan ik dat ergens lezen, nee. Die gegevens zijn geheim. Die staan alleen ter beschikking aan partijen die lid zijn van dat PRE. Dit is het ministerie van OCenW, het gaat om openheid, om eerlijkheid, het gaat om betrouwbaarheid, het gaat om transparantie. Dit is een niet-transparant onderzoek. Het kan niet zo zijn dat het ministerie van OCenW hiermee akkoord gaat. Ik wil weten: hoe komt PRE aan zijn cijfers. Welke opdracht heeft PRE gegeven. Hoe werkt dat, ik wil die cijfers kunnen controleren. Het kan niet zo zijn dat OCenW een onderzoek gebruikt dat niet transparant is. Dit gaat om een beslissing, er staan enorme belangen op het spel voor heel veel bedrijven. Duidelijkheid, transparantie!

Colorful radio is een multiculturele zender. Als ik kijk -ik geef u straks een kopie van het Radio Report Plus??? daarin wordt uitgewerkt wie allemaal gebeld worden- wie de boekjes in moeten vullen waarop het luisteronderzoek wordt gebaseerd! Wij zitten in Osdorp, multiculturele hoofdstad van Nederland, in de tram ben ik de enige white guy, en als ik dan kijk wie PRE allemaal laat bellen. Als ik dan kijk in de leeftijdscategorie van Marokkanen van 10 tot 19 jaar, u weet wel waar meneer Bolkestein het altijd over heeft en meneer Oudkerk en meneer Fortuyn, dan is de grote conclusie: er zijn nul Marokkanen die aan het onderzoek meedoen. Dat is heel vreemd. OCenW dreigt zich te baseren op een steekproef waarin allochtonen zwaar ondervetegenwoordigd zijn.

Cross-ownership, we zijn blij dat het ter sprake komt en benieuwd hoe dat onderzocht gaat worden. Gaat u zich alleen beperken tot schriftelijke bronnen of kijkt u ook naar onderhandse afspraken die er wellicht bestaan tussen nieuwkomers en bestaande partijen. U krijgt van ons krantenberichten waarin Ruud Hermans als helderziende wordt gekenschetst, omdat hij op een bepaald moment Radio Nationaal heeft gekocht. We willen graag weten hoe zit het met die verbanden. Hoe gaat het onderzoek in zijn werk. Het is heel belangrijk. Het gaat ook om de relatie russen Freez en Arrow, die er schijnt te bestaan. Ik wil weten: kun je ook zomaar met het format schuiven binnenkort? Als je op een bepaald format hier binnenkomt kun je dan daarvan afwijken? Nogmaals: kijk niet alleen naar marktaandeel, kijk ook naar andere zaken, zoals maatschappelijk belang. Voer onafhankelijk onderzoek uit, doe dat zelf of zorg dat je er met je neus bovenop zit. Kijk alleen naar

kabelluisteraars is ons pleidooi en weeg - en hiermee volg ik Veronica en ID&T- diverse criteria- weeg die diverse criteria en ga niet uit van een criterium als marktaandeel. Maar weeg die criteria. Dank u wel.'

16. Ruud Poeze, Vereniging Middengolfzenders in oprichting.

'Mijn naam is Ruud Poeze van de Vereniging Middengolfzenders in oprichting. Allereerst wil ik ingaan op het feit dat opeens bij de middengolf weer sprake is van twee categorieën. In de voorstellen van OCenW is sprake van een onderverdeling van de AM-frequenties, terwijl in de stukken van VenW van de laatste jaren dat onderscheid niet meer wordt gemaakt. Dat is overigens ook in de laatste brief van de staatssecretaris van OCenW het geval. Er wordt nog steeds gesproken over drie categorieën: landelijke FM, niet-landelijke FM en middengolf. Die laatste wordt dus niet onderverdeeld en nu opeens wel. We achten het niet zinvol die laatste categorie niet-landelijke AM-frequenties weer in te voeren daar de markt voor de middengolf zo slecht is dat daar waar het wellicht nog net mogelijk is op landelijk niveau een AM-zender verantwoord te exploiteren, dit voor een beperkt gebied, dus regio, eigenlijk niet mogelijk is. Behalve als sprake is van bijzondere omstandigheden, is een regionale AM-frequentie niet winstgevend te maken. Dat is de reden waarom nog immer een aantal zogenaamde niet-landelijke frequenties niet in de lucht zijn. Op dit moment wordt door een landelijke zender overigens gebruik gemaakt van een niet-landelijke AM-frequentie. Door aanpassingen, efficiënter maken van bestaande frequenties worden de meeste bereiken zo groot dat er de eis van 20% al snel overschreden wordt. Dus met andere woorden: een zogenaamde niet-landelijke frequentie wordt ineens een landelijke frequentie. Kortom: weg met het onderscheid, dat is het beste.

Dan wat betreft onvoldoende informatie. Ik zei al: er wordt nu een onderscheid gemaakt tussen landelijke en niet-landelijke frequenties. We hebben nergens een tabel gezien van middengolffrequenties die ter beschikking komen of die verlengd gaan worden, dus ook voor bestaande middengolfpactijen is het onduidelijk of middengolffrequenties nu wel of niet verlengd worden en dit is met name van belang na de opmerking van staatssecretaris Van der Ploeg, die dreigde dat hij vergunningen van zenders die niet in de lucht waren: middengolfzenders, niet wilde verlengen. Hoe het daarmee staat, willen we graag weten en op een correcte manier vernemen. Of alle middengolfvergunningen inderdaad worden verlengd tot het jaar 2003. Dan de verdeelprocedure: de vergelijkende toets. Volgens het voorstel zouden houders van een middengolffrequentie niet mee mogen doen met de verdeelprocedure voor AM-frequenties. Ze mogen gek genoeg wel participeren in de FM-verdeelprocedures. Dat vinden we uiterst merkwaardig. De verschillen tussen AM-frequenties zijn namelijk groot en juist nu wordt er een aantal interessante grote AM-frequenties aangeboden met vermogen van 100 tot 400 kilowatt. Het is daarom voor ons onbegrijpelijk waarom AM-vergunninghouders niet mee mogen doen met deze verdeling van die ter beschikking komende frequenties. Volgens de NMa, de Nederlanders Mededingingsautoriteit, was er geen enkel bezwaar tegen een concentratie van AM-frequenties en ook houders van een of meerdere FM-frequenties zouden AM-frequenties moeten kunnen verwerven. Bij V en W is er blijkens de stukken die ter voorbereiding van de geplande veiling zijn opgesteld en rondgedeeld geen bezwaar dat een partij naast een FM-kavel alle middengolffrequenties in bezit krijgt. Een en ander heeft te maken met de zeer slechte positie van AM-zenders op de markt. NMa heeft berekend dat AM-zenders en alleen kabelzenders, dus die twee categorieën tezamen, nog geen een procent marktaandeel halen. Wat niet verward moet worden met luisteraandeel. Dat is een getal dat volgens onze berekeningen nog steeds klopt.

Dan wordt er bij de verdeelprocedure keken naar 'actief zijn'. Zes maanden voorafgaand aan 1 april 2002. Dat betekent, dat het actief zijn geweest in een overigens onzeker periode voor de commerciële radio-omroep -denk maar even aan de aanslag na 11 september-, beloond gaat worden. Ofwel: kamikaze ondernemen, uiterst onverantwoord ondernemen volgens normaal gangbare economische criteria, gelet op alle onzekerheden die er zijn, zowel in de economie als als bij de frequentieverdeling, wordt gehonoreerd. Terwijl degenen die zich normaal verantwoord gedroegen door hun kruut droog te houden, worden gestraft. Die komen namelijk niet in aanmerking. Dit pakt voor ten minste een station uiterst negatief uit: een middengolfzender die de lucht is uitgegaan en zo ongeveer na 1 april, dus na de meetdatum, weer in de lucht is gekomen. Daarnaast geldt voor mijn eigen partij Quality Radio, dat wij een hele tijd niet hebben kunnen uitzenden, onder meer wegens het weigeren van toestemming voor verplaatsing van onze frequentie. Daarvoor worden wij nu nog eens extra gestraft. We kunnen ook niet in aanmerking komen voor een andere middengolffrequentie, want we zijn immers nog steeds gewoon een vergunninghouder. Merkwaardig is overigens dat bij de verdeling geen rekening wordt gehouden met bijvoorbeeld het bezit van een eigen zendinstallatie. Het gaat erom een bepaalde frequentie zo snel mogelijk in de lucht te krijgen. We hebben zelf een zendinstallatie, dus we kunnen dat inderdaad heel snel doen. Sneller dan een partij die dat niet heeft.

Dan het criterium marktaandeel. Zoals ik al zei, hier wordt natuurlijk bedoeld: luisteraandeel. Wat een ongelukkige woordkeus is. Dat is voor een heleboel stations heel moeilijk te meten, met name voor de marginale middengolf- en kabelstations. Bovendien krijgen we de merkwaardige gekte dat stations die op de middengolf vanwege het format wel marktaandeel hebben gekregen, beloond worden met een FM-frequentie. Terwijl

stations die gericht zijn op jongeren geen marktaandeel kunnen vergaren, die vallen buiten de boot. Terwijl juist stations gericht op jongeren meer afhankelijk zijn van een FM-frequentie dan partijen die op AM nog enige aandeel kunnen verwerven bij -meestal- een ouder publiek.

Reclame-inkomsten. Dat vinden we een merkwaardig criterium, omdat dat afgezet moet worden tegenover kosten die worden gemaakt. Je zou beter kunnen kijken naar bedrijfsresultaat. Een partij die onverantwoord hoge kosten heeft gemaakt en dan inderdaad nog enige reclame-inkomsten heeft kunnen verwerven, wordt beter gewaardeerd dan partijen die een wat efficiëntere bedrijfsvoering hebben gepleegd.

Gedane investeringen. Ook hier geldt: dat onverantwoord hoge investeringen weer meer worden beloofd dan verstandig opereren. Dat wijzen we dus af.

En dan de bedrijfsplannen, die worden pas heel laat bij de beoordeling betrokken. Wij denken dat een partij die een goed en ook haalbaar bedrijfsplan presenteert, meer kans heeft op een succesvolle exploitatie van een frequentie dan dat de mate waarin een partij die in het verleden actief is geweest, bepalend is voor succes. Dat verleden zou wel eens bepaald kunnen worden door ongebaseerde verwachtingen, dan wel op de algemene onzekerheid in de radio-industrie. In het eerste geval is er te veel geïnvesteerd, in het tweede te weinig of helemaal niet.

Bij verdeling van niet-landelijke frequenties wordt weer uitgegaan van Cebuco-gebieden. Dat betekent dat bijvoorbeeld Utrecht nog steeds aan Duitsland grenst. Dat is een belachelijke indeling, vinden wij, waarbij bij de tweede doosverdeling in 1998 een partij uit Zeddam, vlakbij Duitsland, de Achterhoek, het is nog steeds wel Nederland, een Utrecht-frequentie verkreeg wegens aangrenzend Cebuco-gebied.

Terwijl die partij dus mijlenver van Utrecht vandaan ligt en dan vervolgens die frequentie maar verhuurt aan een partij die uit Het Gooi komt.

In het algemeen: we betreuren het dat het uitgangspunt voor deze verdeling het verleden van een partij is, daar waar tot voor kort immers sprake was van een verdeling, is nooit duidelijk gemaakt dat het verleden zoals marktaandeel, investeringen, actief zijn en dergelijke een rol zouden spelen. Met andere woorden: niemand heeft daar op in kunnen spelen, daarom hebben partijen zich wellicht terughoudend opgesteld bij initiatieven en investeringen. Zo bestaan er bijvoorbeeld al lang plannen voor een nieuwszender, die zijn nooit gestart, omdat dat natuurlijk onverantwoord is om een nieuwszender te beginnen als je niet zeer concrete uitzicht hebt op een frequentie.

Overigens herhalen we hier maar weer onverkort ons standpunt dat er nu moet overgegaan tot een definitieve verdeling van de middengolffrequenties. Dit vanwege de slechte positie van deze omroepband, die al door diverse partijen zoals de publieke omroep afgeschreven schijnt te zijn, om die omroepband weer nieuw leven in te blazen. De verdeling van een jaar is desastreus, want weer een jaar uitstel zal de marktsituatie op de AM nog verder verslechteren. en graag zouden we met de overheid van gedachten wisselen om tot een oplossing te komen en van de middengolf weer een aantrekkelijke omroepband te maken: aantrekkelijk voor luisteraars en adverteerders. Naar wij begrijpen staat er nog een uitnodiging open na de toezegging van de heer Van der Ploeg, gedaan in het kamerdebat van 14 februari jongstleden, waarover we hebben gehoord.

Dat betekent dus dat wij pleiten voor loskoppeling van de AM van de verdeling van de FM-frequenties. Problemen van de FM, voornamelijk denk ik politieke problemen, zijn niet die van de middengolf, die zoals gezegd weer heel andere problemen kent. Dank u wel.'

Pauze. Tien minuten pauze worden ingelast. Vergadering wordt geschorst tot 16.10 uur.

Beantwoording vragen door de commissie per hoofdthema:

Beantwoording vragen door de commissie

Kramer stelt: boeiend wat we allemaal te horen hebben gekregen. De voorzitter wijst op het feit dat hij in 1997 hartstochtelijk gepleit heeft voor een toets, en in het jaar 2000 met grote kracht heeft geadviseerd toch vooral een veiling te organiseren. Maar blijkens de opmerkingen is ook het ontwikkelen van een goede toets niet veel eenvoudiger dan het organiseren van een veiling. 'Je kunt ook zeggen dat aan het ontwikkelen van een veiling de afgelopen jaren veel meer aandacht is besteed dan aan een goede toets. De politiek heeft om diverse redenen groot vertrouwen in zijn ambtelijk apparaat, vooral wanneer een besluit moet worden genomen dat dan snel moet worden uitgevoerd. Toen kwamen we dus uit op een toets voor een jaar, die in hoog tempo in elkaar moest worden gezet. Dat is serieus gedaan. Met de nodige beperkingen die vanuit de politiek zijn opgelegd.

Bijvoorbeeld de pleidooien om andere criteria, of meer inhoudelijke criteria zijn van politieke en ambtelijke zijde zeer afgehouden, omdat dat zou leiden tot een veel langere voorbereidingstijd dan de paar maanden die we ervoor zou krijgen. Wij hebben altijd geroepen: dan ben je anderhalf jaar al gauw kwijt. Het volgend kabinet wordt gevraagd om zich daar nog eens over te buigen. Maar we hebben nu dus een regeling die voor een zeer beperkte periode geldt, ik zou niet willen zeggen: sla die periode dan maar over, bovendien bestaat daar politiek geen rek voor.

Dat betekent dat je een regeling moet kiezen die je daadwerkelijk in die periode tot uitvoering kan brengen. Dat heeft u dus voor u en ik moet zeggen dat ik voor uw verschillende opvattingen en argumenten zeer veel begrip heb, zeker als je de opmerkingen ook in verband brengt met de partij die ze uitspreekt. Aan ons de opdracht om een door een zo groot mogelijk aantal partijen te accepteren regeling te maken. Ik zie daar wel mogelijkheden toe.' Partijen die in beroep willen gaan tegen de overheid, kunnen dat volgens Kramer natuurlijk doen.

De voorzitter neemt opmerkingen die zijn gemaakt over gelieerdheid, marktaandeelvaststelling en termijnen zeer serieus. Daarnaast moet nog eens gekeken worden. Het is nu niet mogelijk alle vragen in concreto te beantwoorden. Broesterhuizen is bereid tot voortgaand bilateraal overleg.

Nu een eerste reactie tijdens de hoorzitting. Degene die daaraan behoefte kan altijd in contact komen met een van beide departementen. Er zijn een aantal vragen die een gepasseerd station bevatten, die vragen worden door de commissie nu niet beantwoord. Maar blijven van belang. Ook mogelijk is om de zaak nog eens te bepleiten in de richting van het parlement. Omdat afgesproken is dat het voorstel van de criteria naar de kamer zal worden toegezonden, wordt dat allemaal wel krap als 1 september gehaald moet worden.

Guus Broesterhuizen beantwoordt een aantal technische aspecten die te maken hebben met Verkeer en Waterstaat. Er zijn een aantal vragen gesteld van technische aard over de pakketten: over welke pakketten hebben we het nu? Op 12 maart zijn stukken naar de kamer gestuurd, de week daaraan voorafgaand ook, die betroffen voorstellen van het kabinet over de pakketindeling en frequenties. Deze dagen blijft aan de pakketten doorgerekend worden. Een rekenfout is reeds uit het pakket gehaald. Datgene wat men nu op de website ziet van de Inspectie: www.rdr.nl, is in ieder geval de huidige stand van zaken. Op enkele punten zijn er minimale wijzigingen ten aanzien van de pakketten van 12 maart, dat is doorgevoerd.

Een aantal stations heeft aandacht gevraagd voor soms serieuze problemen wat dit onderwerp betreft. Het departement zal in de rekenpartijen die nu plaatsvinden daar aandacht voor hebben. Maar er zijn technische beperkingen, gegeven ook het kabinetsbeleid dat in samenspraak met de Tweede Kamer tot stand is gekomen. Dat beleid staat niet ter discussie. Het departement blijft doorrekenen, maar binnen sterke beperkingen. Wat de definitieve technische voorstellen betreft, die worden gepubliceerd tezamen met het publiceren van de regelingen. Nogmaals wordt gesteld dat het departement voor de gemelde problemen aandacht heeft. Er is door de heer Vonk gevraagd om een modificatie-onderzoek. Deze week wordt in de Staatscourant een oproep gepubliceerd voor een hoorzitting betreffende het modificatie-onderzoek. Wensen en gedachten van partijen over het onderwerp van regionale dekking, et cetera worden daar graag vernomen. Zodat in elk geval naar het buitenland een pakket goede frequenties in onderhandeling kan worden gebracht. De publicatie van de datum van de hoorzitting geschiedt binnenkort.

De heer Ossendrijver heeft gevraagd, wat nu, als we een landelijk pakket zouden verwerven, moet ik dan mijn 828 AM opgeven en wat dan, als ik mijn landelijke pakket niet kan gebruiken? Broesterhuizen antwoordt: 'Nou weet wel, conform de kamer (motie Wagenaar) en onze wens blijven we heel hard gesprekken voeren met Nozema en Broadcastpartners om te voorkomen dat dat gaat geschieden. Daar moet ik nu bij laten.' Broesterhuizen stelt verder dat pleidooien voor alsnog een veiling, bij het ministerie van V en W moet worden gemeld. John Stevens van OCenW is voor het niet doorgaan van de veiling niet verantwoordelijk. Wat betreft techniek: contacten tussen dit departement en de sector zullen intensief blijven.

Herman Hofenk belooft dat de ingeleverde stukken worden nagelezen op vragen die nu niet kunnen worden beantwoord. Als de stukken vandaag worden achtergelaten, kan het departement snel aan de slag. De toets staat onder tijdsdruk. Hofenk gaat in op een aantal hoofdthema's en losse vragen van algemener belang. Van de overige vragen wordt kennis genomen.

Dat er sprake is van ongelijke behandeling van nieuwkomers en bestaande, niet-landelijke en landelijke omroepen, is juist. Dat kan niet voor 100% opgelost worden. Een echt mooie toetsregeling vergt anderhalf jaar. Dat kan nu niet. Het bindende kader is de brief van het kabinet aan de kamer, waarmee de kamer akkoord is gegaan.

Over de criteria: de belangrijkste zijn de bepaling en vaststelling van het marktaandeel en de wijze waarop je daar tegenaan kan kijken, wat voor differentiaties en variaties op dat thema er zijn en de wenselijkheid van het hanteren van marktaandeel. Er zijn daarover serieuze opmerkingen gemaakt die tegen het licht worden gehouden. Sommige zaken zijn onvoldoende belicht in de regeling zoals die nu voorligt.

Ander punt is de periode waarover uitzending, marktaandeel of andere criteria zoals advertentie-inkomsten worden gemeten. Voor de een is die periode te lang of te kort, voor de andere goed, voor de vierde liggen de data die gehanteerd worden niet op wenselijk niveau. Er wordt gekeken of die periode anders, beter of verfijnder kan worden vastgesteld en of de data die geprikt zijn de meest ideale data zijn.

Een andere opmerking van organisaties is dat de criteria wel aardig zijn, maar dat de volgorde ervan in de conceptregeling willekeurig is. Men zou willen werken met een soort gewogen weging van deze criteria. Maar het kan zeer moeilijk en buitengewoon arbitrair zijn om wegingsfactoren aan criteria toe te kennen. Ook daarvan zegt de hoorzittingscommissie: dat is op zich wel een serieus punt, maar geen punt dat denkkelijk meegenomen wordt in de verdere uitwerking van deze toets. Maar dit punt zal zeker wel aan de orde komen bij een meer definitieve reguliere toets. In deze voorliggende toets is overigens wel sprake van een hiërarchische weging in de criteria. Er is immers sprake van een volgorde van belangrijkheid van criteria, dat is ook een weging. Dus in die zin is er tegemoet gekomen aan deze wens.

Suggesties voor aanvullende criteria heeft Hofenk niet direct paraat. 'Dat moeten we nalezen, het kan zijn dat punten daarin tot verdere verfijning leiden.'

Hofenk kan zich voorstellen dat het begrip 'zes maanden onafgebroken uitzenden' in bepaalde gevallen onredelijk uitpakt, daar zal hij ook nog eens naar kijken. Maar niet naar de omstandigheid waarin lange tijd niet is uitgezonden en dan weer wel. 'Maar als men door calamiteit kortstondig uit de ether was dan is dat misschien iets om rekening mee te houden.' Opmerkingen over kabelbereik kan Hofenk niet direct helemaal plaatsen. 'Ik weet niet hoe dat precies in de regeling staat, dat moeten we ook nog eens bekijken.' Opmerkingen over doelgroep en marktaandeel en het wegen van pluriformiteit en al wat daar mee samenhangt, daar kan de commissie weinig mee op dit moment. De regeling conform kabinetsbesluit gaat niet uit van een beautycontest, er wordt niet gevraagd naar pluriformiteit te kijken, maar naar economische criteria. Of je genoemde criteria wel of niet economisch mag noemen, is dan een kwestie van definitie. In elk geval is er geen sprake van toewijzing op grond van inhoudelijke criteria, op het vlak van de inhoud van programmaformats. Gelieerdheid. Daarover is niet veel gezegd in de regeling tot nu toe. Wel gezegd vandaag is, dat er een dezer dagen een mededeling staat in de Staatscourant over de gelieerdheidstoets: hoe en door wie de toets wordt uitgevoerd: NMa en het Commissariaat, de twee betrokken departementen en de landsadvocaat. Dat zal meer duidelijkheid geven, vragen die daarna rijzen, kunnen in bilateraal overleg worden besproken. Er ligt in de zaal een richtsnoer met betrekking tot de bepaling van gelieerdheid, opgenomen in een mededeling van de Europese commissie over het begrip concentratie van ondernemingen, die is leidraad bij de toets die wij zullen uitvoeren. Na afloop van deze bijeenkomst te verkrijgen.

Beantwoording van de losse vragen:

Op de vraag van Ossendrijver of dubbele bedekking voor zowel nieuwkomers als bestaande partijen niet langer toegestaan zal zijn, is het antwoord: ja. Ook bestaande partijen zullen een AM-frequentie moeten inleveren en die zullen beschikbaar komen voor de toets.

In het kader van de gelieerdheidstoets is ook gevraagd of er voldoende tijd is ingeruimd om eventuele aanpassingen te doen. 'Ik heb eerder aangegeven dat de periode voor het uitvoeren van de toets kort is, dat betekent dat de tijd voor aanpassingen ook relatief kort zal zijn. Maar we zullen nog eens kijken naar de planning die we nu hebben. Of de tijd niet al te kort is om die aanpassingen tot stand te brengen.'

Er zijn een aantal schrijnende gevallen naar voren gebracht. Bijvoorbeeld in het geval van MAX FM die buiten de boot dreigt te vallen vanwege het feit dat zijn AM-vergunning nutteloos is. 'Broesterhuizen heeft ook al wat gezegd over schrijnende gevallen, we moeten kijken of de regeling niet te rigide is ten aanzien van die situaties. Hetzelfde geldt voor Fresh FM, daar heeft Broesterhuizen indirect wat over gezegd, over het feit dat die andere frequentieruimte krijgt toebedeeld bij de verlenging ten opzichte van vroeger.'

Het antwoord op de vraag van Radio Nationaal of het mogelijk is om een FM en een AM- frequentie te verwerven en daar twee verschillende programma's op uit te zenden, is nee. Dat wordt niet mogelijk gemaakt. 'U mag slechts een frequentie verwerven, maar het staat u vrij om een AM in plaats van FM- frequentie te verkrijgen, of andersom.'

Vraag van de heer Vonk van NLCR. Die meende in de regeling te lezen dat het niet-landelijke niveau onvoldoende was afgeschermd van het landelijke niveau. Daardoor ontstond bij hem de vrees dat landelijke partijen ook zouden kunnen meedingen naar niet-landelijke kavels. Dat is uitdrukkelijk niet de bedoeling. En als

dat onduidelijk in de regeling staat, dan moet dat helderder geformuleerd worden. Er wordt uitgegaan van strikte scheiding van beide niveaus. Een andere vraag: wat te doen met frequenties die door de gekozen methodiek in de toets, dat geldt dan met name voor het niet-landelijke niveau, ongebruikt blijven of misschien niet toewijsbaar zijn, omdat er bij nieuwkomers geen maar bij bestaande partijen wel belangstelling voor is. Doet zich dat voor dan zal dat moeten blijken uit de uitkomsten van de toets. Vervolgens moet worden nagedacht of dan een andere voorziening moet worden getroffen. Het lijkt niet gewenst dat frequenties op plank blijven liggen, die misschien door wie dan ook gewenst zijn. Maar eerst krijgen nieuwkomers de kans om die te verwerven.

De vraag van Colorful Radio over inhoudelijke criteria is reeds beantwoord.

Dan was er nog de vraag van de heer Poeze waarom bestaande AM-vergunninghouders niet mogen meedingen naar nieuwe AM-vergunningen. Dat is uitvloeisel van het systeem waarvoor gekozen is in deze toets. Daarbij worden zo min mogelijk frequentiewisselingen toegestaan. Wie ergens zit blijft daar, en de rest gaat in principe naar nieuwkomers. Maar misschien is dit wel een punt van heroverweging. Wat betreft een andere vraag: de staatssecretaris heeft inderdaad een gesprek toegezegd met Poeze over de AM's. Daar zal zeker een uitnodiging voor komen en dan kan in detail worden besproken hoe in de toekomst tegen de AM-markt moeten worden aangekeken. Dat zal voor deze toets niet, maar voor de langere termijn wel nuttig kunnen zijn.

Kramer vraagt de zaal wat er nog niet aan de orde geweest, maar toch nog van belang is. Wat Kramer betreft heeft deze hoorzitting zeer voldaan aan de doelstelling: 'We weten nu wat alle partijen willen en wij zijn er om keuze en besluitvorming voor te bereiden.'

Mevrouw Van de Ven reageert op het feit dat ze zojuist gehoord heeft dat weging van criteria niet mogelijk is. Zij vraagt zich af of het dan mogelijk is de volgorde van criteria te heroverwegen. Haar volgende vraag is: als er wordt gesproken over het opnieuw bekijken van het marktaandeel, zou dat kunnen betekenen dat marktaandeel als criterium verder naar beneden gaat schuiven in de volgorde?

Hofenk: 'Ook de volgorde is een weging, en het is daarom realistisch om nog eens te kijken naar de gekozen volgorde. Dat marktaandeel zwaar naar beneden zal kukelen betwijfel ik.

Maar we zullen inderdaad nog eens kijken naar volgorde van alle geformuleerd criteria en de criteria die erbij komen naar aanleiding van opmerkingen deze dag.'

De heer Bosma hoorde op zijn vraag over de manier waarop dat marktaandeel nu bekeken gaat worden en zijn pleidooi voor een onafhankelijk onderzoek niets terug.

Kramer antwoordt daarop dat hij deze vraag en de opmerking over transparantie begrijpt. 'Dat is een van de punten die we niet zo kunnen beantwoorden. Daar moeten we echt serieus naar kijken. En u hoort waarop we uitkomen met inachtneming van de discussie hierover en uw punt, ook over de verbondenheid tussen PRE en bepaalde organisaties. Er moet dus een toets komen van het marktaandeel. Dat is niet eenvoudig, omdat we het over partijen hebben die, als we naar percentages kijken, heel dicht bij elkaar zouden kunnen zitten. Het verzwakt de keuze als er tussen partijen maar een half % verschil is en er geen eenduidigheid is over het meetinstrumentarium.'

Kramer merkt op dat daar van een bestuurlijk zwakte sprake is, juridisch bezwaar kan worden aangetekend.

Desgevraagd antwoordt Kramer Bosma dat dit onderwerp wel degelijk onderwerp van gesprek is geweest op het departement.

Bosma: 'Is overwogen om zelf onderzoek te doen? Kramer: 'Nee, dat is niet overwogen. Daar is geen tijd voor. We zullen het moeten doen met het bestaande instrumentarium wat op de markt is, de tijd laat niet toe dat we het anders doen.'

Bosma meent dat opinie-onderzoek binnen een paar dagen uitgevoerd kan worden, waarop Kramer antwoordt dat opinie-onderzoek iets anders is dan onderzoek naar marktaandeel.

Hofenk merkt op dat het grootste probleem bij het vaststellen van het marktaandeel voor een groot aantal partijen is, zoals reeds ook is aangevoerd, dat het marktaandeel gewoon niet bekend is, of niet is gemeten door een wel of niet onafhankelijke instantie. Achteraf is dat marktaandeel moeilijk nog vast te stellen. Hofenk concludeert dat enige relativisering ten aanzien van het criterium Marktaandeel juist lijkt. Hoe dat punt uitgewerkt moet worden, weet hij nog niet. Voor een onderzoek door OC en W ontbreekt de tijd.

Een toehoorder (red.: die zich niet identificeerde) uit de zaal meent dat een onderzoek vrij snel te doen is; de methodieken zijn immers bekend. 'U weet tevoren dat u bestuursrechtelijk een probleem heeft met betrekking tot dit marktaandeelcriterium, laat dan een ander onderzoeksinstituut in ieder geval met inachtneming van de

bezwaren die hier zijn geformuleerd, het onderzoek uitvoeren.’ Spreker noemt onderzoeksinstituten die het onderzoek zouden kunnen uitvoeren.

Kramer zegt de suggesties mee te nemen in de beoordeling van het onderwerp.

De heer Poeze brengt nog een onderwerp naar voren dat niet ter sprake is gekomen: ‘De praktijk is dat er een aantal frequenties verhuurd worden, dat wil zeggen dat de eigenaar een andere is dan de gebruiker van die frequentie. Nu worden er frequenties verlengd, dan zou je zeggen dat het toch vrij voor de hand liggend is dat de vergunning overgaat naar degene die de frequentie gebruikt en niet naar degene die de frequentieverhuurt. Bovendien heeft de gebruiker het marktaandeel vergaard en niet door de verhuurder, die heeft alleen maar negatieve investeringen gedaan en de hand opgehouden.’ Broesterhuizen heeft geen pasklaar antwoord hierop. Daarover wordt nagedacht.

Van Oers vraagt aandacht voor de schrijnende situatie waarin zijn cliënte Fresh FM zich bevindt, die gaat er beduidend op achteruit. Hij wil een nadere toelichting geven op de schriftelijke verklaring die meegezonden wordt met de aanvraag, artikel 16: afwijzing van de aanvraag voor de zittende vergunninghouders. Hij meent dat de extra eis van een verklaring van een onafhankelijke advocaat vanwege de ‘mindere’ positie van zijn cliënt, toch wel een zeer bijzondere regeling is. ‘Laat ik het zo voorzichtig uitdrukken.’

De heer Breeman herhaalt de opmerking van Mevrouw Van de Ven. Of er al een verlengingsaanvraag is gedaan een jaar tevoren door de zittende partijen. Want is dat niet het geval dan is er misschien veel minder pijn dan gegadigden denken dat er is.

Broesterhuizen verzekert dat wat betreft de verlengingaanvragen een adequate juridische voorziening is getroffen. Dit punt is bekend.

Poeze vraagt hoe Kramer aankijkt tegen zijn en Ossendrijvers argument om het feit dat sommige partijen bij de doos 2 verdeling buiten de boot zijn gevallen, nu mee te laten wegen. Kramer: ‘We zullen dat meenemen, maar ik denk dat dat juridisch te ingewikkeld is.’

Een andere vraag van Poeze is in hoeverre er in deze besluitvorming wordt gekeken naar het hele achterliggende traject van uitstellen. ‘Nu weet ik wel dat de kamer de grootste verantwoording heeft voor het uitstel, maar het is toch voor partijen belangrijk te constateren dat op basis van de destijds gepubliceerde besluiten destijds een businessplan gemaakt is’.

Hofenk antwoordt dat onder het uitstel alle nieuwkomers keer op keer te leiden hebben. Dat heeft de commissie verder niet in de hand. Hofenk komt terug op de vraag of de uit de tweede doos-gevallen een voorkeurspositie krijgen in deze regeling. ‘U heeft kunnen lezen dat dat niet het voornemen is, zoals dat nu in de regeling voorligt. Nieuwe uitgifteronde: nieuwe ronde, nieuwe prijzen. Dit zal de slag om de derde doos zijn en daar heeft u allen kansen in, in min of meerdere mate.’

Kramer beëindigt de vergadering om 17.00 uur.

EdV